

6

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

අයවැය හිඟය සහ රජයේ ණය බර අඩු කර ගැනීම සඳහා, ආදායම වර්ධනය කර ගැනීම උදෙසා වූ බදු ප්‍රතිසංස්කරණ අවධාරණය කෙරෙමින්, ආදායම් පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා උපායමාර්ගය 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම 2016 වසරේ පැවති සියයට 12.3 සිට 2017 වසරේදී සියයට 12.6 දක්වා ඉහළ ගිය අතර ඒ මගින් පෙර වසරේදී ප්‍රධාන බදු ආදායම් මූලාශ්‍ර වෙත සිදු කරන ලද වෙනස්කම්හි බලපෑම නිරූපණය විය. කෙසේ වෙතත්, බදු නොවන ආදායම අඩු වීම හේතුවෙන්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු ආදායම 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.2 සිට 2017 වසරේදී සියයට 13.8 දක්වා අඩු විය. රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය නිසා එම ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභාංශ පැවරුම් පහළ යෑම හේතුකොටගෙන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු නොවන ආදායම පහළ ගියේය. මේ අතර, පුනරාවර්තන වියදම් පහළ යෑම නිරූපණය කෙරෙමින් 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීමේ පෙර වසරේ පැවති සියයට 19.6 සිට සියයට 19.4 දක්වා අඩු විය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම, වැටුප් හා වේතන සහ වර්තන පැවරුම්හි වර්ධනය අඩු වීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුනරාවර්තන වියදම් 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 14.5 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පොලී ගෙවීම් 2016 වසරේ පැවති සියයට 5.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 5.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. ආදායම සහ පොලී නොවන වියදම් අතර වෙනස පෙන්නුම් කරනු ලබන, අයවැයෙහි ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය 2017 වසරේදී අතිරික්තයක් වාර්තා

කරන ලදී. 1992 වසරින් පසු ප්‍රථම වරට සහ 1955 වසරින් පසු දෙවන වරට ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීමට රජය සමත් වූ හෙයින් එය 2017 වසරේ අයවැය මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි ප්‍රධානතම ජයග්‍රහණයක් විය. ප්‍රාථමික ගිණුමේ අතිරික්තය මගින් 2017 වසරේදී පොලී නොවන රජයේ වියදම්, ආදායම තුළින් පියවා, අතිරික්තයක්ද පවත්වා ගැනීමට සමත් වූ බව පිළිබිඹු වේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වන ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන ඉලක්කයක් (Quantitative Performance Criteria) වූ රුපියල් බිලියන 23.0 ක ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය ඉක්මවා යෑමට ද 2017 වසරේ ලද අතිරික්තය සමත් විය. මේ අතර, ආදායම සහ පුනරාවර්තන වියදම් අතර වෙනස පෙන්නුම් කරනු ලබන වර්තන ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 0.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 0.7 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. තවද, පොලී ගෙවීම් හා ආපදා සහන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා වූ වියදම් ඉහළ යෑම සහ බදු නොවන ආදායම පහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසරේදී අයවැය හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 5.4 සිට සියයට 5.5 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2017 වසරේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේදී රජය ප්‍රධාන වශයෙන්ම විදේශීය මූලාශ්‍ර මත රඳා පැවතුනද අයවැය හිඟය මූල්‍යනයේදී දේශීය මූලාශ්‍ර හරහා ණය ලබා ගැනීමේ ප්‍රතිශතය පෙර වසරට සාපේක්ෂව ඉහළ ගියේය. තවද, ණය ඒකරාශී වීමේ වේගය අඩු වීම සහ ද.දේ.නි.යෙහි නාමික වර්ධනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් මධ්‍යම රජයේ ණය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ අග පැවති සියයට 78.8 සිට 2017 වසරේ අග වන විට සියයට 77.6 දක්වා අඩු විය.

බදු අනුපාතික ඉහළ නැංවීම, බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු අත්හැරීම් හා බදු සහන තාර්කිකරණය කිරීම සහ බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම තුළින් ආදායම වැඩිකර ගැනීම සඳහා වසර තුළදී රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. සෘජු බදු ආදායම වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව, පවත්නා ආදායම් බදු ව්‍යුහය සරල හා තාර්කිකරණය කිරීම, බදු අත්හැරීම් ඉවත් කිරීම තුළින් ආදායම් බදු පදනම පුළුල් කිරීම සහ බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2017 අංක 24 දරන නව දේශීය ආදායම් පනත නීතිගත කරන ලදී. 2018 අප්‍රේල් 01 දින සිට නව දේශීය ආදායම් පනත ක්‍රියාත්මක විය. තවද, ආර්ථික සේවා ගාස්තුවලට අදාළ බදු පදනම පුළුල් කර ගැනීම සඳහා 2017 අප්‍රේල් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සංශෝධන සිදු කළ අතර, එමගින් ආර්ථික සේවා ගාස්තුවට යටත් වන පිරිවැටුමේ සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 50.0 සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 12.5 දක්වා අඩු කිරීම සහ මෝටර් වාහන ආනයනයේදී ආර්ථික සේවා ගාස්තුව පැනවීම සිදු කරන ලදී. මත්පැන් සඳහා අදාළ සුරා බදු ඉහළ නංවන ලද අතර ආදායම් ගිලිහී යෑම් අඩු කර ගැනීම සඳහා වසර තුළදී එනනෝල් නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගන්නා අමුද්‍රව්‍ය මත සුරා බදු පනවන ලදී. තවද, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු යටතේ වූ බදු අත්හැරීම් කිහිපයක් 2017 වසර තුළදී ඉවත් කරන ලදී. මෙම බදු ප්‍රතිසංස්කරණවලට අමතරව, 2017 වසර තුළදී, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය (RAMIS) යටතේ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව ස්වයංක්‍රීයකරණ කිරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. තවද, රජය විසින් ප්‍රධාන බදු වර්ග යටතේ ප්‍රදානය කර තිබූ බදු අත්හැරීම්, බදු විරාම සහ බදු සහනවලට අදාළ පිරිවැය පෙන්නුම් කරමින් බදු වියදම් ප්‍රකාශයක් 2017 අයවැය මගින් පළමු වරට පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. අයවැය වාර්තාවට බදු වියදම් ප්‍රකාශයක් අන්තර්ගත කිරීම තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුවල විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු වේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

වියදම් අංශය සැලකීමේදී, රජයේ වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා වසර තුළදී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අතර රජයේ වියදම් අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කරන ලදී. ඒ අනුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය කිරීමට පාර්ලිමේන්තුවට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, 2017 අයවැය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ පරිදි, කාර්තුමය වියදම් සහ ආදායම් කාර්යසාධන වාර්තා පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. තවද, අයවැය අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2018 අයවැය මගින් 2018 වර්ෂය සඳහා

කාර්තුමය අයවැය ඇස්තමේන්තු ඉදිරිපත් කරන ලදී. මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි ස්ථාපිත කරන ලද අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ කමිටුව මගින් තෝරාගත් අමාත්‍යාංශවල ප්‍රධාන ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය අධීක්ෂණය කළ අතර කාර්යසාධනය මත පදනම්ව මාසිකව අවශ්‍ය කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණ ලබා දෙන ලදී. අයවැය ප්‍රතිපාදන කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව උපයෝජනය කිරීම සහතික කර ගැනීම සඳහා 2018 අයවැය, කාර්යසාධනය මත පාදක වූ අයවැයකරණ ක්‍රමවේදය අනුව සම්පාදනය කළ අතර, එය අයවැයෙහි ඇතුළත් වැඩසටහන් සඳහා වෙන් කරන ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය සහ එම වැඩසටහන්වලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අතර ඇති සම්බන්ධය මත පදනම්ව අයවැය සකස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයකි. තවද, මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (ITMIS) මගින් ප්‍රධාන භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කටයුතු ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියද වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මේ අතර, ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් පෞද්ගලික අංශය සමඟ සහයෝගීතාවෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම සඳහා 2017 වසරේදී රාජ්‍ය-පෞද්ගලික සහයෝගීතාව සඳහා වන ජාතික නියෝජිතායතනය ස්ථාපිත කරන ලදී. රාජ්‍ය-පෞද්ගලික සහයෝගීතාව සඳහා වන ජාතික නියෝජිතායතනය විසින් පවත්නා සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය තුළ ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මුහුණදීමට සිදුවන අභියෝගවලදී සහාය ලබා දීමට අපේක්ෂිතය. තවද, සියලුම සුභසාධන ප්‍රතිලාභ සඳහා යෝග්‍ය නීතිමය රාමුවක් සැකසීමට සහ විනිවිදභාවයෙන් යුතු තේරීම් ක්‍රියාවලියක් ඇති කිරීම සඳහා ස්ථාපිත කරන ලද සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය විසින් රජයේ සියලුම සුභසාධන වැඩසටහන් සඳහා ඒකාබද්ධ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කර සුභසාධන කළමනාකරණ කටයුතු එක් ස්ථානයකදී සිදු කිරීමට අවශ්‍ය මූලික ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මූලික අදියරේදී ප්‍රධාන සුභසාධන වැඩසටහන් හතරක් මෙම පද්ධතියෙහි ඇතුළත් කිරීමට නියමිතය. වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි වගවීම, විනිවිදභාවය සහ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා තෝරාගත් ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන් පහක් සමඟ 2017 වසර තුළදී ආයතනික අභිප්‍රාය ප්‍රකාශ අත්සන් කරන ලදී. මෙමගින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි මූල්‍ය තත්ත්වය ශක්තිමත් කරන අතරම මෙහෙයුම් කටයුතුවල ශක්‍යතාව වැඩිදියුණු කිරීමට අපේක්ෂිතය. මෙයට අමතරව, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි වාණිජමය නොවන බැඳීම්, එනම් භාණ්ඩ හෝ සේවා ඒවායේ පිරිවැයට වඩා අඩු මිලකට පාරිභෝගිකයන් වෙත සැපයීම, 2018 අයවැය මගින් ප්‍රථම වරට පාර්ලිමේන්තුව වෙත ප්‍රකාශයක් ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී.

6

බන්ධනාගාර නීතිගත සංස්ථාවේ සහ ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයේ මූල්‍යමය ශක්තිමත් බව වර්ධනය කිරීමට උපකාරී වනු ඇති අතර එමගින් රජය සතු එවැනි වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ මෙහෙයුම් කටයුතු මගින් රජයට ඇතිවන පීඩනයද අවම කෙරෙනු ඇත. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ ලබා ගත් අධික විදේශීය වාණිජ ණය හේතුවෙන්, රජයේ නොපියවූ ණය මත වන පොලී ගෙවීම් මෑත කාලයේ විශාල අභියෝගයක් බවට පත්ව ඇත. පොලී ගෙවීම් සඳහා වන වියදම අඛණ්ඩවම රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුවල තනි විශාලතම පුනරාවර්තන වියදම් අයනමය වූ අතර 2017 වසරේදී එය රජයේ ආදායමෙන් සියයට 40.2 ක් විය. විදේශීය වාණිජ ණය මත අධිකව රඳා පැවතීම හේතුවෙන් රට අධික විදේශ විනිමය අවදානමකට සහ බාහිර කම්පනවලට නිරාවරණය වන අතර එමගින් රටෙහි ගෙවුම් ශේෂය කෙරෙහිද බලපෑම් එල්ල කෙරෙනු ලබයි.

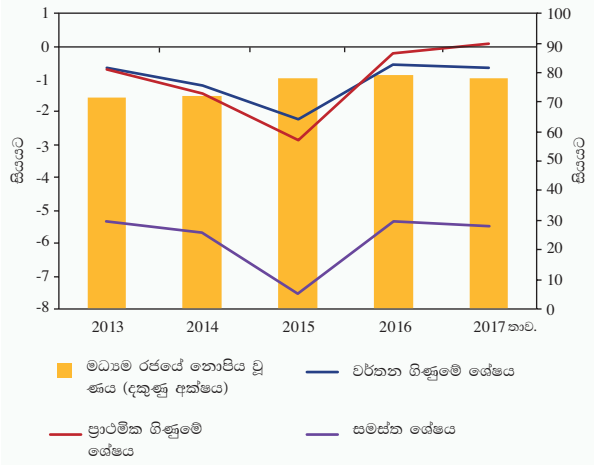
6.2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

අයවැය නිගමය සහ නොපියවූ රාජ්‍ය ණය මැදිකාලීනව ක්‍රමයෙන් අඩු කර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව ආදායම් පාදක කරගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2017 වසර තුළදී රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, මැදිකාලීනව අපේක්ෂිත මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආදායම වැඩි කර ගැනීමට, රාජ්‍ය වියදම් ප්‍රමුඛතා පදනම මත ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට, රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි මූල්‍ය තත්ත්වය

ශක්තිමත් කිරීමට සහ ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ග වැඩිදියුණු කර ගැනීමට ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග රැසක් 2017 වසර තුළදී හඳුන්වා දෙන ලදී.

ආදායම් අංශය සැලකීමේදී, 2017 ඔක්තෝබර් මාසය තුළ නීතිගත කරන ලද 2017 අංක 24 දරන නව දේශීය ආදායම් පනත, 2018 අප්‍රේල් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නව පනත කෙටුම්පත් කිරීම මගින් දැනට පවතින ආදායම් බදු ව්‍යුහය සරල හා තාර්කිකරණය කිරීමට, බදු නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම මගින් ආදායම් බදු පදනම පුළුල් කිරීමට සහ බදු පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම තුළින් සෘජු බදු ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. නව පනත මගින් ආදායම් බදු ව්‍යුහය සඳහා සැලකිය යුතු වෙනස්කම් ගණනාවක් සිදු කර ඇත. සේවා නියුක්ති ආදායම යටතේ වන බදු නිදහස් සීමාව රුපියල් 750,000 සිට රුපියල් මිලියන 1.2 දක්වා ඉහළ නැංවූවද තනි පුද්ගල ආදායම් බදු නිදහස් සීමාව කලින් පැවති රුපියල් 500,000 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවතී. තවද, සේවා නියුක්ති ආදායම ඇතුළුව තනි පුද්ගල ආදායම් බදු සඳහා වන බදු කාණ්ඩ රුපියල් 500,000 සිට රුපියල් 600,000 දක්වා පුළුල් කරන ලද අතර උපරිම ආන්තික බදු අනුපාතිකය සියයට 16 සිට සියයට 24 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. ස්ථර තුනකින් යුත් බදු ව්‍යුහයක් හඳුන්වා දීම මගින් සංස්ථාපිත ආදායම් බදු අංශය ද විධිමත් කරන ලදී. ඒ අනුව, සියයට 14 ක අඩු බදු අනුපාතිකයක් අපනයනකරුවන්, කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපාර, අධ්‍යාපන සේවා සහ සංචාරක ප්‍රවර්ධන ඇතුළු අංශ වැඩි ගණනක් සඳහා හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, සියයට 28 ක සම්මත බදු අනුපාතිකයක් බැංකු, මූල්‍ය ව්‍යාපාර, රක්ෂණ කර්මාන්ත සහ වෙළඳ කටයුතු සඳහා හඳුන්වා දුන් අතර සියයට 40 ක ඉහළ බදු අනුපාතිකයක් මත්පැන්, දුම්කොළ, ඔට්ටු හා සුදු ව්‍යාපාර සඳහා හඳුන්වා දෙන ලදී. මීට අමතරව, ප්‍රාග්ධන වත්කම් විකිණීමේදී ලැබෙන ලාභ මත සියයට 10 ක ප්‍රාග්ධන ලාභ බද්දක් හඳුන්වා දී ඇත. තවද, නේවාසික පුද්ගලයන් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තැන්පතු මගින් උපයන පොලී ආදායම මත වන රඳවා ගැනීමේ බදු අනුපාතිකය සියයට 2.5 සිට සියයට 5 දක්වා ඉහළ නැංවූ අතර,¹ බදු පදනම පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව සේවා සැපයීම මත වන ගාස්තු හා කොන්ත්‍රාත් ගෙවීම් මත රඳවා ගැනීමේ බදු හඳුන්වා දෙන ලදී. මේ අතර, නව පනත මගින්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් ලැබෙන පොලී ආදායම් මත පැවති සියයට 10 ක රඳවා ගැනීමේ බද්ද ඉවත් කරන ලදී. කෙසේ වුවද, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් ලැබෙන පොලී ආදායම, බදු ගෙවන්නාට අදාළ ආදායම් බදු අනුපාතය යටතේ

6.1 රාජ්‍ය සටහන
ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1 ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා බැංකු තැන්පතු මත උපයන පොලී ආදායම මත රඳවා ගැනීමේ බදු වසරකට රුපියල් මිලියන 1.5 දක්වා නිදහස් කර ඇත.

විශේෂ සටහන 6
රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟි

හැඳින්වීම

රටක සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව ළඟා කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය¹ (fiscal discipline) අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය විනයක් පැවතීම මගින් ඵලදායී සහ ස්වාධීන මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නම්‍යශීලීත්වය සපයනු ලබයි. රාජ්‍ය මූල්‍ය විනයෙහි පවත්නා අඩුපාඩු හේතුවෙන් ආර්ථිකය තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යයක් (fiscal dominance) ඇති වන අතර, එය මිල ස්ථායීතාව ඇති කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි පවතින ඵලදායී බව දුර්වල කිරීමටද හේතු වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිඵල හා සම්බන්ධ වාර්ෂික සහ මැදිකාලීන ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය අත්පත් කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය අධිකාරීන් විසින් නිශ්චිත හා විශේෂිත වූ නීති අනුගමනය නොකරන්නේ නම් ඉලක්කගත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිඵල ළඟා කර ගැනීම අපහසු වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මත පනවනු ලබන දිගුකාලීන සංරෝධක රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති (fiscal rules) වශයෙන් හැඳින්වේ. බොහෝ විට මෙම සංරෝධක ආදායම, වියදම, රජයේ අයවැය හිඟය හෝ ණය වැනි රාජ්‍ය මූල්‍ය නිර්ණායක මත සංඛ්‍යාත්මක ඉලක්ක ලෙස පනවනු ලබයි. ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම්වලින් නිරූපණය වන පරිදි, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති භාවිතය තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය පවත්වා ගෙන යා හැකි අතර එමගින් සමස්ත ආර්ථික අස්ථායීතාව ඇති කිරීමට හේතු වන තත්ත්වයන් වළක්වා ගත හැකිය. එබැවින්, රටක අයවැය කටයුතු, දිගුකාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය තිරසාරභාවය සහ ණය පැහැර නොහැරීම අරමුණු කොටගෙන ක්‍රියාත්මක වන බව සහතික කරගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අවශ්‍ය වේ.

රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟි වර්ග

ණය පිළිබඳ නීතිය, තුලිත අයවැය පිළිබඳ නීතිය, වියදම් පිළිබඳ නීතිය හා ආදායම් පිළිබඳ නීතිය ලෙස ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති හතරක් ඇත. මෙම එක් එක් නීතිය සඳහා ඒවායෙහි අරමුණු, මෙහෙයුම් හා සම්බන්ධ උපදේශන, විනිවිදභාවය සහ සීමා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අයවැය සමස්තයන් යන කරුණු මත පදනම් වූ ආවේණික ලක්ෂණ ඇත. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය සඳහා නිශ්චිත සීමාවක් හෝ ඉලක්කයක් ණය පිළිබඳ නීතිය මගින් පනවනු ලබන අතර, ආදායම, වියදම ඉක්මවා යා නොහැකි වන පරිදි තුලිත අයවැය පිළිබඳ නීතිය මගින් රාජ්‍ය වියදම කෙරෙහි නීතියක් පනවනු ලබයි. ඇතැම් රටවල් විසින් ව්‍යාපාර වතු මත ගැළපු ව්‍යුහාත්මක තුලිත

අයවැය පිළිබඳ නීති² භාවිත කරනු ලබයි. තවද, වියදම් පිළිබඳ නීතිය මගින් පුනරාවර්තන වියදම සහ මුළු වියදම මත සීමා පනවනු ලබයි. මහජනතාව මත අතිරේක බදු බරක් ඇති වීම වැළැක්වීමට සහ ආදායම් එක්රැස් කිරීම ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව ආදායම් පිළිබඳ නීතිය මගින් රජයේ ආදායම සඳහා උපරිම හෝ අවම සීමාවක් පනවනු ලබයි.

ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම්

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හසුරුවනු ලබන නීති සහ සීමා ප්‍රධාන වශයෙන් රටින් රටට වෙනස් වේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඉන්දුනීසියාවෙහි සහ පෝලන්තයෙහි උපරිම ණය සීමාව ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 60 ක් වන අතර මැලේසියාවෙහි සහ නවසීලන්තයෙහි උපරිම ණය සීමාව ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 55 කි. උපරිම ණය සීමාවක් පවත්වා ගැනීමෙහිලා මෙම සෑම රටකම ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය අඩු කර ගැනීම හෝ විවක්ෂණශීලී මට්ටමක පවත්වාගෙන යෑමයි. මෙම ඉලක්ක හා සම්බන්ධ කාල රාමුද වෙනස් වන අතර ඇතැම් රටවල් වසර කිහිපයකින් යුතු කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා ඉලක්ක නියම කරනු ලබන අතර ඇතැම් රටවල් විසින් වාර්ෂිකව සිය ඉලක්ක සංශෝධනය කරනු ලබයි. ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම් දෙස බලන විට, ණය සීමාවට අදාළ නීතියට සාපේක්ෂව ආදායම් නීතිය සහ වියදම් නීතිය අඩු වශයෙන් භාවිත කරනු දැකිය හැකිය. ජර්මනියෙහි, වියදමේ වර්ධනයෙහි සාමාන්‍යයට සාපේක්ෂව ආදායමේ වර්ධනයෙහි සාමාන්‍යය ඉහළ යා නොහැකි වන අතර, බ්‍රසීලයෙහි වියදම මධ්‍යම රජය සඳහා ශුද්ධ වර්තන ආදායමින් සියයට 50 ක් ලෙසද, ප්‍රාන්ත රජයන් සහ මහ නගර සභා සඳහා සියයට 60 ක් ලෙසද සීමා කර ඇත. ජනතාවගේ ආදායමට සෘජුවම සම්බන්ධ වන නිසා, ආදායම් නීතිය ඉතා සීමිත රටවල් සංඛ්‍යාවක් විසින් පමණක් භාවිත කරනු ලබයි. කෙන්යාව විසින් ස්වකීය ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 21 - 22 ක මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යනු ලබයි.

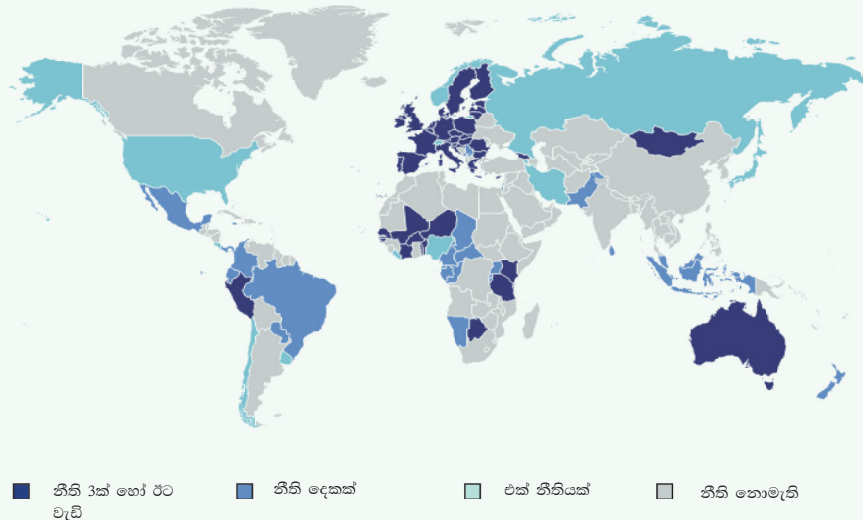
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලට අනුව, පසුගිය දශක තුන තුළදී රටවල් විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති භාවිත කිරීම ඉහළ ගොස් ඇත. 1990 වන විට ජර්මනිය, ඉන්දුනීසියාව, ජපානය, ලක්ෂම්බර්ග් සහ එක්සත් ජනපදය යන රටවල් පහ පමණක් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කර තිබුණි. එතැන් සිට මේ දක්වා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති භාවිතය විශාල වශයෙන් ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර 2015 වන විට රටවල් 92 ක් රාජ්‍ය

1 මූල්‍ය කටයුතු සහ දිගුකාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය සුමට ලෙස වඩාත් හොඳින් පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා රජයකට ඇති හැකියාව රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය ලෙස හැඳින්වේ.

2 ව්‍යුහාත්මක ශේෂය, භාණ්ඩ මිල සහ නිමැවුම් සංයුතියෙහි බලපෑම් වැනි විශාල පරාසයක පවත්නා සාධක සඳහා නිවැරදි කරන වක්‍රීය ගැළපුම් ශේෂයෙහි දිගුවකි. ආදායමෙහි වක්‍රීය ගැළපුම් ශේෂයෙන් වියදමෙහි වක්‍රීය ගැළපුම් ශේෂය අඩු කිරීමෙන් වක්‍රීය ගැළපුම් ශේෂය ලබා ගත හැකිය (Fabian et al., 2011).

රූපය වි.ස. 6.1
රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අතීත රටවල් (2015)

මූලාශ්‍රය: ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල

මූල්‍ය නීති භාවිතයට ගෙන ඇත (රූප සටහන වි.ස. 6.1). මෙම රටවල් 92 න් රටවල් 73 ක් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති වර්ගවලින් එකකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් භාවිත කර ඇත. උදාහරණයක් ලෙස ඕස්ට්‍රේලියාව, ප්‍රංශය, ලිතුවේනියාව සහ නෙදර්ලන්තය යන රටවල් විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති වර්ග හතරේහි සංයෝජනයක් භාවිත කරනු ලබයි. ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති හතර අතරින් තුලින් අයවැය නීතිය වඩාත් ප්‍රචලිත අතර ආදායම් නීතිය අඩුවෙන්ම ප්‍රචලිත නීතිය වේ. අඩු ආදායම්ලාභී රටවල් වැඩි වශයෙන් ණය නීතිය භාවිත කරන අතර දියුණු රටවල් තුලින් අයවැය නීතිය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබයි.

ජාත්‍යන්තර අන්දැකීම්වලට අනුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කිරීම සඳහා දණ්ඩනයන් පැනවීම හෝ ව්‍යවස්ථාපිත ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැදගත් වේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඩෙන්මාර්කයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති කඩ කිරීමකදී රජයේ අතිරේක ශුද්ධ බදු ආදායම්, පෞද්ගලික සහ පොදු සාමූහික ප්‍රදාන සඳහා භාවිතයට ගැනීම සීමා කරයි. පෝලන්තයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 55 ඉක්ම වුවහොත්, ණය ප්‍රමාණය අඩු කිරීම සඳහා වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා සැලසුමක් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 60 ක් වුවහොත්, ප්‍රාන්ත රජයන් සඳහා අලුතින් ණය සඳහා ඇපකර නිකුත් නොකරන අතර අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා සැලසුමක් පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර උප රාජ්‍ය ආයතන විසින් තුලින් අයවැයක් සම්මත කළ යුතුය. කැනඩාවේ පළාත් හතරක, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම අසාර්ථක වුවහොත්, ඒවායේ අමාත්‍යාංශවල සහ විධායක සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ වේතන සැලකිය

යුතු ලෙස කපා හරිනු ලබයි. අයර්ලන්තයේ, වගකීම් පැහැර හරින අධිකාරීන් ඉවත් කිරීම සඳහා විධිවිධාන සලසා ඇත. ඉතාලියේ, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති කඩ කිරීමකදී අලුතින් ලබා ගන්නා සියලුම ණය හැර සේවක බඳවා ගැනීම් නැවැත්වීම සහ නීති කඩ කරන අධිකාරීන් විසින් සිදු කරන භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීම් මත සීමා පැනවීම සිදු කරනු ලබයි. ස්පාඤ්ඤයේ, අනුකූල බවකින් තොරව කටයුතු කරන අධිකාරීන් විසින් අයවැය හිඟය නිවැරදි කිරීම සඳහා සැලැස්මක් සකස් කිරීම කළයුතු බවට විධිවිධාන පනවා ඇත.

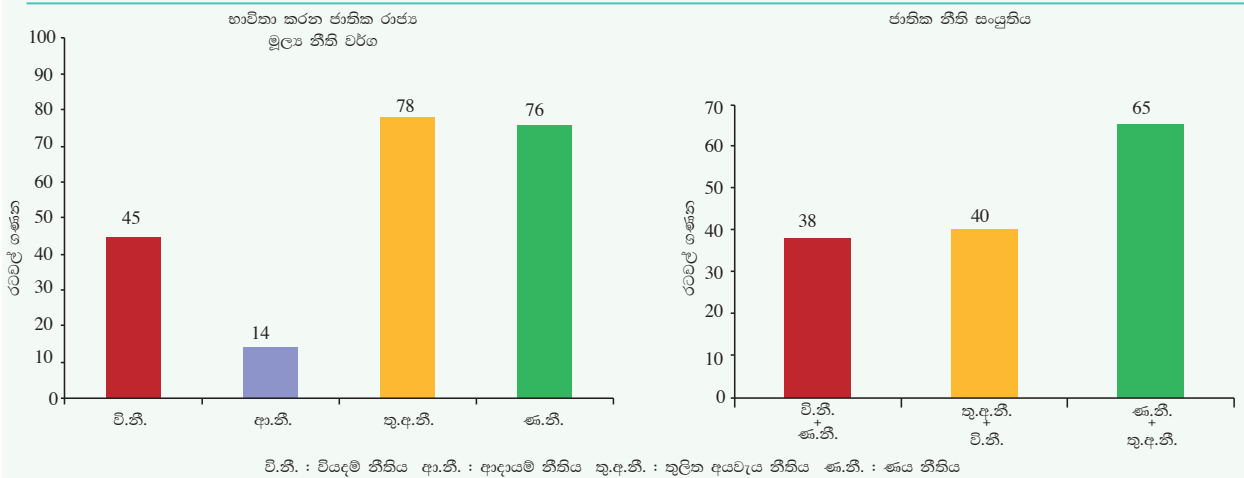
රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් රජයන් විසින් සැලසුම් කරන ලද ඉලක්කවලින් විතැන් නොවීම සහතික කළ හැකි වුවද, එවැනි ඉලක්කවලට අනුකූලව කටයුතු කළ නොහැකි විශේෂිත අවස්ථා ඇති විය හැකිය. එබැවින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය අධිකාරීන් සඳහා සුදුසු හා නම්‍යශීලී එහෙත් දැඩි, 'බැහැරවීමේ වගන්ති' අවශ්‍ය වේ. පහසුවෙන් මගහැරිය හැකි නීති නිෂ්ඵල වන අතර, අතිශයින් දැඩි නීති මගින් ප්‍රමාණවත් නම්‍යශීලිත්වයක් නොසැපයීමෙන් එය අනුකූලතාව දුර්වල කිරීමට හේතු විය හැකිය. සාමාන්‍යයෙන්, ස්වභාවික ආපදාවලදී සහ ආර්ථික අවපාතවලදී බැහැර වීමේ වගන්ති උපයෝගී කරගත හැකිය. කෙසේ වුවද, ජාත්‍යන්තර අන්දැකීම්වලින් නිරූපණය වන පරිදි වෙනත් අවස්ථාවලදී ද බැහැර වීමේ වගන්ති භාවිත කළ හැකිය. උදාහරණයක් වශයෙන්, රුමේනියාව විසින් රජයන් වෙනස් වීම්, අයවැය මගින් ආවරණය වන විෂය පථයෙහි සිදු වන වෙනස්වීම් සහ රජයේ පාලනයෙන් බැහැරව සිදු වන ක්‍රියාකාරකම් බැහැරවීමේ වගන්තිවලට³ ඇතුළත් කර ඇත. තවද, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සමඟ පවත්නා අනුකූලතාව ඇගයීමේදී දේශපාලන චක්‍ර ද සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණකි.

3 ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි කාර්ය මණ්ඩල ඇගයීම

රජය සටහන වි.ස. 6.1

රටවල් විසින් අනුගමනය කරන විවිධ රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති (2017)

මූලාශ්‍රය: රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව (ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල)

මැතිවරණ පවත්වන ලද කාලසීමාවන්හිදී අඩු ආදායම්ලාභී රටවල රාජ්‍ය පරිභෝජනය වැඩි වීම, ඉහළ අයවැය හිඟයක් ඇති කිරීමට හේතු වන බව ක්‍රිස්ටියන් සහ මල්සර් (2013) විසින් අඩු ආදායම්ලාභී රටවල් 68 ක් (බංග්ලාදේශය, කාම්බෝජය, සානාව, කෙන්යාව, මලාවි, නේපාලය සහ නයිජීරියාව ඇතුළුව) ඇසුරින් කරන ලද අධ්‍යයනයකදී සොයා ගෙන ඇත. තවද, වෙළඳ බදු මගින් ආදායම් ඉහළ නැංවීම, රාජ්‍ය ආයෝජන අඩු කිරීම යනාදිය තුළින් මැතිවරණවලට පසුව එළඹෙන අවුරුදු දෙක තුළදී රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපීම් සිදු කරන බව ප්‍රායෝගික අධ්‍යයනවලින් පැහැදිලි වේ. කෙසේ වුවත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කරන රටවල හෝ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ණය පහසුකම් වැඩසටහන්වල නිරත රටවල මැතිවරණ කාලවලදී දේශපාලන කටයුතු සඳහා වන අයවැය, සාපේක්ෂව අඩු අගයක් ගනී.

රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කිරීම සහ බැහැරවීමේ වගන්ති වැදගත් වන අතර රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අධීක්ෂණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක්ද අවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති භාවිත කරන රටවල් විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති කෙරෙහි පවත්නා අනුකූලතාව නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා, අධීක්ෂණය කිරීමේ අධිකාරියක් හෝ බලාත්මක කරන ලද යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කර ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය වර්ධනයන් අධීක්ෂණය කරන අතරම අනුකූලතාව ගිලිහෙන අවස්ථාවලදී නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම ද මෙම අධිකාරියෙහි කාර්යයක් වේ.

ශ්‍රී ලාංකීය අත්දැකීම

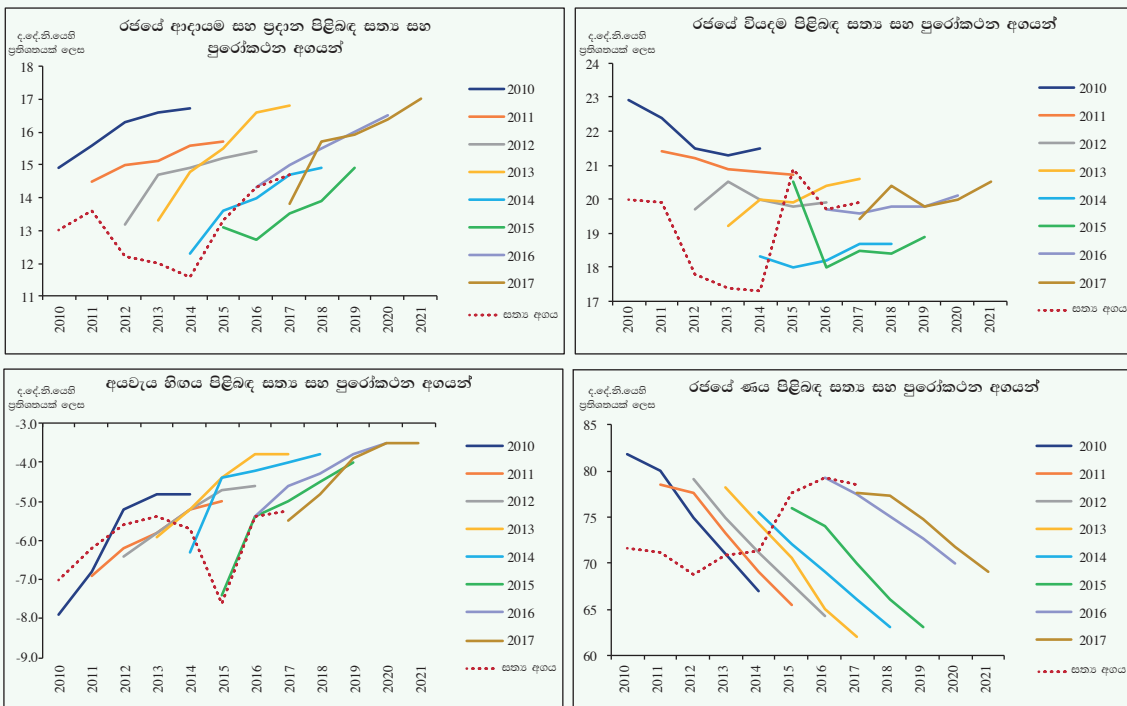
පසුගිය වසර 30 තුළදී, ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ අයවැය හිඟයන් සමඟ ඉහළ ණය මට්ටම් වාර්තා වී ඇත. මෙම කාලපරිච්ඡේදය

තුළදී, අයවැය හිඟයෙහි සාමාන්‍යය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 7.5 ක් පමණ සහ ණය මට්ටමෙහි සාමාන්‍යය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 90 ක් පමණ විය. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ආදායම, රජය විසින් දරන මුළු වියදමට වඩා බොහෝ අඩු අගයක් ගන්නා අතර අවම වශයෙන් පුනරාවර්තන වියදම් ආවරණය කිරීමට පවා එය ප්‍රමාණවත් නොවේ. මෙය දිගුකාලීනව ඉහළ අයවැය හිඟයක් ජනනය කිරීමට බලපාන අතර, රජයේ පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා පවා ණය මත රඳා පැවතීමට රජයට සිදු වීමෙන් රජයේ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමට ද එය හේතු වේ. 2001 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම රජයේ ණය සියයට 103 ක මට්ටමක් දක්වා ළඟා විය. ඉහළ අයවැය හිඟයන් සහ ඉහළ ණය මට්ටම් ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ වෙත දැඩි බලපෑම් එල්ල කරන අතර රටෙහි සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරභාවයට තර්ජන ඇති කරයි. ආර්ථිකය තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යය ඉහළ නංවන, අධික රාජ්‍ය වියදමෙහි ආර්ථික සංකූලතා හඳුනා ගනිමින් පසුගිය රජයන් විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය විනයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ණය සහ අයවැය හිඟය මත රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උත්සාහ දරන ලදී. 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත නීතිගත කිරීම, රටෙහි රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය විසින් දරන ලද එවැනි උත්සාහයකි. ඒ අනුව, අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්කයන්ගෙන් අධිකව හා විශාල ලෙස අපගමනය වුවද, ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය ද හේතුවෙන් 2012 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණය සියයට 68.7 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය ප්‍රතිශතය සියයට 78.8 ට ළඟා වූ අතර අයවැය හිඟය පුළුල් වී මූල්‍යන අවශ්‍යතා ඉහළ යෑමෙන් ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීම සහ ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීම ඒ සඳහා හේතු විය. සමාන රටවල් හා සැලකීමේදී

රූප සටහන වි.ස. 6.2

2010 - 2020 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා රජයේ ආදායම, වියදම, අයවැය හිඟය සහ රජයේ ණය පිළිබඳ සත්‍ය සහ පුරෝකථන අගයන්

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ශ්‍රී ලංකාවේ අයවැය හිඟය සහ ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ අගයක් ගනී.

මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත මගින්, 2006 වසර වන විට, අත්පත් කර ගත යුතු ඉලක්ක ලෙස, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.0 ක අයවැය හිඟයක් සහ ඉන් අනතුරුව එය දිගටම පවත්වා ගැනීම ද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 85.0 ක රාජ්‍ය ණය මට්ටමක් ද සඳහන් විය. එමෙන්ම, 2013 වන විට, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය මට්ටම සියයට 60 දක්වා තවදුරටත් අඩු කළ යුතු බව දක්වන ලදී. කෙසේ වෙතත්, විශේෂයෙන්ම, අභ්‍යන්තර ගැටුම් උත්සන්නව පැවති කාලයේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය අපගමන සැලකිය යුතු ලෙස විශාල වූ බැවින්, 2013 දී මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත සංශෝධනය කරන ලදී. එම පනත අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය 2013 වසර වන විට සියයට 80 සහ 2020 වන විට සියයට 60 දක්වා අඩු කළ යුතුය. සෑම වසරක් සඳහාම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ ඇපකර මත ලබා ගත හැකි නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය සඳහා සියයට 4.5 ක ඉලක්කයක් 2003 වසරේදී රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. පසුව, 2013 වසරේදී එය සියයට 7.0 දක්වා ඉහළ නංවන ලද අතර 2016 වසරේ සිදු කරන ලද සංශෝධනය මගින් එය සියයට 10 දක්වා තවදුරටත් ඉහළ

නංවන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක සඳහා පැහැදිලි ඉලක්ක ලබා දෙන නෛතික පසුබිමක් පැවතියද, ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ක්‍රියාපටිපාටීන් මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනතෙහි සඳහන් නොවේ. එබැවින්, මෑත කාලයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය නියමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය නීතිවලින් මෙන්ම අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය පටයෙන්ද අධික්ෂිත අපගමනය වී ඇත.

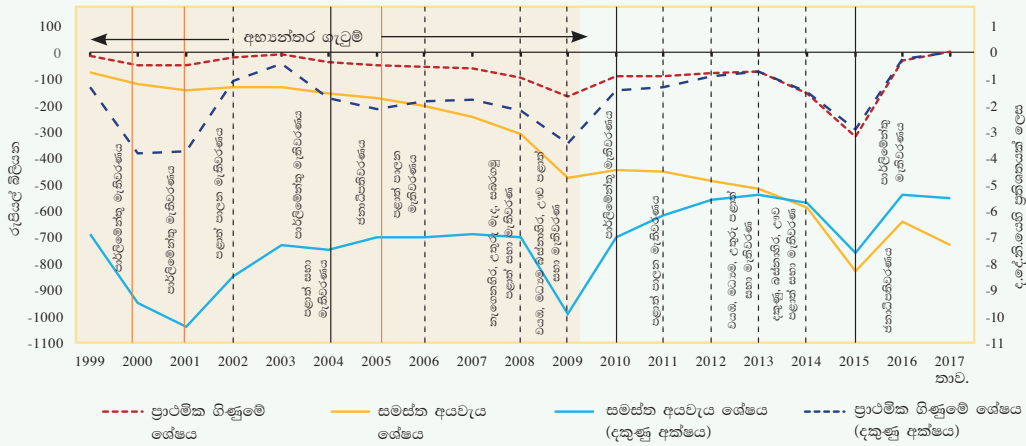
රූප සටහන වි.ස. 6.3 මගින් 1999 සිට 2017 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය සඳහා ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය සහ සමස්ත ශේෂය දක්වන අතර එම කාලපරිච්ඡේදය තුළ මැතිවරණ කිහිපයක් පවත්වා ඇත. අභ්‍යන්තර ගැටුම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2009 වසරට පෙර කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මැතිවරණ සහ අයවැය ශේෂයන් අතර ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් හඳුනා ගැනීම අසීරු වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ චක්‍ර, රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය කෙරෙහි බලපෑමක් සිදු කරන බව බැහැර කළ නොහැකි කරුණකි.

ඉදිරි දැක්ම

මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනතෙහි ශ්‍රී ලංකාව සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සඳහන් වුවද, නෛතික බැඳීම සහිත සීමා නොමැති වීම සහ බලාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසු යාන්ත්‍රණයක් නොමැති වීම යන හේතු දෙක මත,

රූප සටහන වි.ස. 6.3
ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය සහ සමස්ත අයවැය ශේෂය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

සම්පාදනය කර ඇති ඉලක්ක වෙනත් රට නිරන්තරව අපගමනය විය. එවැනි නිරන්තර අපගමනය වීම, රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය දුර්වල වීමක් සිදුවීම පමණක් නොව සමස්ත සාර්ව ආර්ථිකය මත ක්‍රමයෙන් විවිධ බලපෑම් ද ඇති කරයි. එබැවින්, අපගමනය වීමකදී සම්බාධක පැනවීම සඳහා පහසුකම් සලසමින් නෛතික බලාත්මක කිරීම් සහිත රාජ්‍ය මූල්‍ය බැඳීම් ඇතුළත් කිරීම සඳහා පවතින මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත සංශෝධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, ආපදා සහ දැඩි ආර්ථික අවපාතයන් වැනි තත්ව සඳහා, බැහැර වීමේ වගන්ති ඇතුළත් කිරීම විවක්ෂණශීලී වන අතර, එවැනි අවස්ථාවන්හිදී විපතට පත් පුද්ගලයන් සඳහා ආරක්ෂණ යාන්ත්‍රණයක් සැපයීමට එමගින් බලධාරීන්ට හැකියාව ලබා දෙයි. තවදුරටත්, නියමිත ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය පවත්වා ගැනීමේදී විශේෂයෙන්ම, රාජ්‍ය මූල්‍ය සහන ලබා ගැනීම සඳහා

පොදු ජන මානසිකත්වය කෙරෙහිව ඇති ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටක, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති සඳහා දේශපාලන කැපවීම සහ මහජන සහාය ඉතා තීරණාත්මක වේ. එබැවින්, මහජන සහාය ගොඩනංවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන්, තිරසාර නොවන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රතිඵල පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම වැදගත් මූලික අවශ්‍යතාවයක් වේ.

මූලාශ්‍ර

1. Cristian E. & Olcer D. (2013), “Fiscal Policy over the Election Cycle in Low-Income Countries”, IMF Working paper
2. Bernanke B. (2010). “Fiscal Sustainability and Fiscal Rules”, Speech: Board of Governors of the Federal Reserve System at the Annual Meeting of the Rhode Island Public Expenditure Council, Providence, Rhode Island
3. Fabian B., Gabriela D., Annalisa F., Jan G., & Taisuke N. (2011), “When and How to Adjust Beyond the Business Cycle? A Guide to Structural Fiscal Balances”, IMF Fiscal Affairs Department

බද්දට යටත් වේ. නව පනත පිළිබඳ මහජන දැනුවත් වර්ධනය කිරීම සඳහා බදු ආශ්‍රිත ක්ෂේත්‍රවල වෘත්තිකයන් සහ මහජනයා සඳහා වන දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු 2018 මාර්තු මස සිට ආරම්භ වූ අතර බදු අත්පොතක් කෙටුම්පත් කෙරෙමින් පවතී. එමෙන්ම, බදු පදනම පුළුල් කිරීම සඳහාත් ආර්ථික සේවා ගාස්තු මත 2017 අප්‍රේල් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සංශෝධන සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, ආර්ථික සේවා ගාස්තුවට යටත් වන පිරිවැටුමේ සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 50.0 සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 12.5 දක්වා අඩු කරන ලදී. තවද, ආනයනික මෝටර් වාහන මත ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනවන ලදී.

2016 නොවැම්බර් මාසයේ සිට, එකතු කළ අගය මත බදු පනත සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනත මත සිදු කරන ලද සංශෝධන, එකතු කළ අගය මත

බද්ද සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද තුළින් ලද ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමට හේතු විය. 2016 වසරේ එකතු කළ අගය මත බදු පනත යටතේ සිදු කළ ප්‍රධාන වෙනස්කම් යටතට එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සියයට 11 සිට සියයට 15 දක්වා වැඩි කිරීම, එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.75 සිට රුපියල් මිලියන 3.0 දක්වා අඩු කිරීම සහ මද්‍යසාර, දුම්වැටි, ගල් අඟුරු, සුවඳ විලවුන්, විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ සහ විදුලි සංදේශ උපකරණ වැනි භාණ්ඩ කිහිපයක් මත එකතු කළ අගය මත බදු පැනවීම ඇතුළත් විය. එයට අමතරව, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද යටතේ සිදු කරන ලද සංශෝධන අතර ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද යටතේ ලියාපදිංචි සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.75 සිට රුපියල් මිලියන 3.0 දක්වා අඩු කිරීම සහ විදුලි සංදේශ, විදුලි සැපයුම් සහ ලිහිසි ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ ජාතිය

6.1 සංඛ්‍යා සටහන
රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සමීක්ෂණය

ශීර්ෂය	2016	2017		2018
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	තාවකාලික	
රුපියල් මිලියන				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	1,693,558	2,020,300	1,839,562	2,227,200
මුළු ආදායම	1,686,062	2,010,300	1,831,531	2,217,200
බදු ආදායම	1,463,689	1,827,000	1,670,178	2,034,000
බදු නොවන ආදායම	222,374	183,300	161,353	183,200
ප්‍රදාන	7,496	10,000	8,031	10,000
විශදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	2,333,883	2,645,300	2,573,056	2,902,200
පුනරාවර්තන	1,757,782	1,946,000	1,927,693	2,152,000
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	576,101	699,300	645,363	750,200
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	594,013	708,300	657,386	761,000
වර්තන ශිඤ්ඤා අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-71,719	64,300	-96,162	65,200
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤා අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-29,430	55,087	2,071	145,000
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-640,325	-625,000	-733,494	-675,000
මූල්‍යනය	640,325	625,000	733,494	675,000
විදේශීය මූල්‍යනය (අ)	391,914	332,000	439,243	360,000
දේශීය මූල්‍යනය	248,411	293,000	294,251	315,000
වෙළඳපොළ ණය ගැනීම්	248,411	293,000	249,574	315,000
බැංකු නොවන	108,456	261,000	61,841	195,000
බැංකු	139,955	32,000	187,733	120,000
මූල්‍ය අධිකාරිය	183,085	ලැ.නො.	-187,931	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	-43,130	ලැ.නො.	375,663	ලැ.නො.
වෙළඳපොළ නොවන ණය ගැනීම් (ආ)	-	-	44,677	-
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (ඇ)				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	14.2	15.0	13.8	15.7
මුළු ආදායම	14.2	14.9	13.8	15.6
බදු ආදායම	12.3	13.5	12.6	14.3
බදු නොවන ආදායම	1.9	1.4	1.2	1.3
ප්‍රදාන	0.1	0.1	0.1	0.1
විශදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	19.6	19.6	19.4	20.4
පුනරාවර්තන	14.8	14.4	14.5	15.2
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	4.8	5.2	4.9	5.3
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	5.0	5.2	4.9	5.4
වර්තන ශිඤ්ඤා අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-0.6	0.5	-0.7	0.5
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤා අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-0.2	0.4	0.0	1.0
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ගිණය (-)	-5.4	-4.6	-5.5	-4.8
මූල්‍යනය	5.4	4.6	5.5	4.8
විදේශීය මූල්‍යනය (අ)	3.3	2.5	3.3	2.5
දේශීය මූල්‍යනය	2.1	2.2	2.2	2.2
වෙළඳපොළ ණය ගැනීම්	2.1	2.2	1.9	2.2
බැංකු නොවන	0.9	1.9	0.5	1.4
බැංකු	1.2	0.2	1.4	0.8
මූල්‍ය අධිකාරිය	1.5	ලැ.නො.	-1.4	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	-0.4	ලැ.නො.	2.8	ලැ.නො.
වෙළඳපොළ නොවන ණය ගැනීම් (ආ)	-	-	0.3	-

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය

- (අ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් ය.
- (ආ) 2017 වසරේදී පැවරීමෙන් ලත් මුදල් ඇතුළත් වේ.
- (ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සංශෝධන ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

ගොඩනැගීමේ බදු නිදහස ඉවත් කිරීම ඇතුළත් විය. තවද, 2017 වසර සඳහා වන අයවැය මගින් යෝජනා කළ පරිදි, අන්තර්ජාතික ප්‍රවාහන සේවා සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය භාණ්ඩ, නිවාස සංකීර්ණ සැපයීම සහ සමුපකාර සමිති හෝ ලක් සතොස මගින් භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයීම මත වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අත්හැරීම් 2017 අගෝස්තු 01 දින සිට ඉවත් කරන ලදී.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම ලිහිල්කරණය සඳහා වන රජයේ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරමින් 2017 වසර තුළදී තීරු බදු නොවන බදු වර්ග ක්‍රමයෙන් ඉවත් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. ලෝක වෙළඳ සංවිධානයේ (WTO) බැඳීම්වලට සමගාමීව, දැනට තීරු බදු අය නොකරන අයිතම සඳහා පනවා ඇති තීරු බදු නොවන බදු වර්ග ඉදිරි වසර තුනක කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ඉවත් කිරීම සඳහා රජය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගෙන ඇත. ඒ අනුව, පසුගිය වසරේදී, ආනයනික භාණ්ඩ 100 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් මත වූ සෙස් බද්ද ඉවත් කිරීමට අමතරව, 2017 වසරේදී භාණ්ඩ 1,200 කට අධික ප්‍රමාණයක් මත වූ සෙස් බද්ද හා වරාය හා ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද වැනි තීරු බදු නොවන බදු ඉවත් කිරීමට රජය විසින් කටයුතු කරන ලදී. එයට අමතරව, තීරු බදු අයිතම සඳහා ලෝක රේගු සංවිධානයේ සංයෝජන වර්ගීකරණ භාණ්ඩ විස්තර සහ සංකේත (HS codes) පද්ධතියේ 2017 සංස්කරණය ක්‍රියාවට නැංවීමට සහ සංශෝධනය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළෙහි සිදු වූ වෙනස්කම් හේතුවෙන් අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය කිහිපයක දේශීය වෙළඳපොළ මිල ගණන් වෙත ඇති වූ පීඩනය අවම කිරීමේ අරමුණින් වසර තුළදී තීරු බදු සහ තීරු බදු අත්හැරීම් සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2017 පෙබරවාරි මසදී ඩීසල් හා පෙට්‍රල් ආනයන මත පිළිවෙලින් ලීටරයකට රුපියල් 3 ක සහ ලීටරයකට රුපියල් 10 ක තීරු බදු අත්හැරීමක් ප්‍රදානය කරන ලදී. තවද, ජාත්‍යන්තර ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් වෙනස්වීම් හා සමගාමීව වසර තුළදී ඩීසල් හා පෙට්‍රල් ආනයන මත වූ තීරු බදු අත්හැරීම් කිහිපවරක් සංශෝධනය කරන ලද අතර වසර අවසානයේදී ඩීසල් හා පෙට්‍රල් ආනයනය මත වූ තීරු බදු අත්හැරීම පිළිවෙලින් ලීටරයට රුපියල් 11 ක් සහ රුපියල් 23 ක් විය. ඒ අනුව 2017 වසර අවසානයේදී, ඩීසල් හා පෙට්‍රල් ආනයනය සඳහා අදාළ වන තීරු බදු පිළිවෙලින් ලීටරයකට රුපියල් 4 ක් හා ලීටරයකට රුපියල් 12 ක් විය. එයට අමතරව, 2017 ජූලි මසදී කිරිපිටි ආනයන මත වූ තීරු බද්ද කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 2 දක්වා අඩු කරමින් තීරුබදු අත්හැරීම කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 223 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

2017 වසර තුළදී, නිෂ්පාදන බදු/සුරා බදු ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලද අතර ආදායම් ගිලිහියැම් අවම කිරීමටද කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, මත්පැන් සඳහා වන සුරා බදු වසර තුළදී ඉහළ නංවන ලද අතර විදේශීය මත්පැන් ආනයනය මත වන බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සරල කරන ලදී. දේශීය නිෂ්පාදකයින්ට තවදුරටත් සහාය වීමේ අරමුණින් පානීය නොවන ස්ප්‍රිතු ආනයනය සඳහා ලීටරයට රුපියල් 15 ක සුරා බද්දක් පනවන ලදී. මේ අතර, මද්‍යසාර නිෂ්පාදනය අධීක්ෂණය කිරීමට සහ අනවසර මද්‍යසාර නිෂ්පාදනය අවම කිරීම සඳහා එතනෝල් නිෂ්පාදනය සඳහා භාවිත කරන අමුද්‍රව්‍ය මත සුරා බදු පනවන ලදී. මීට අමතරව, භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමට යොදා ගන්නා මෝටර් වාහන මත වූ නිෂ්පාදන බද්ද ඒකකයක් සඳහා රුපියල් 1,000,000 සිට රුපියල් 700,000 දක්වා අඩු කරන ලදී.

2017 වසර තුළදී, අස්වනු නෙළන කාලය තුළදී දේශීය කෘෂි නිෂ්පාදනවල දේශීය වෙළඳපොළේ මිල විශාල වශයෙන් පහළ වැටීම වැළැක්වීම තුළින් ගොවියන්ට සාධාරණ මිලක් ලැබීම තහවුරු කිරීමට, දේශීය වෙළඳපොළ මිල උච්චාවචන අවම කිරීම සඳහා ආහාර ද්‍රව්‍ය කිහිපයක ආනයන මත වන විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද පැනවූ අතර භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද වරින්වර සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2017 ජනවාරි 07 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි කැකුළු සහල්, නාඩු සහල් සහ සම්බා සහල් ආනයන මත වූ තීරු බදු වෙනුවට කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 15 ක විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දක් පනවන ලදී. කෙසේ වෙතත්, රටේ දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක පැවති නියඟය හේතුවෙන් දේශීය වෙළඳපොළට සහල් සැපයීම අඩු වීම නිසා එය 2017 ජනවාරි 28 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 5 දක්වා අඩු කළ අතර 2017 ජූලි 27 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි කිලෝග්‍රෑමයට ගත 25 දක්වා තවදුරටත් අඩු කරන ලදී. ඊට අමතරව, එළවළු තෙල් ආනයනය මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද 2017 වසරේ ජනවාරි, පෙබරවාරි සහ නොවැම්බර් යන මාසවලදී තෙවතාවක් අඩු කරන ලද අතර 2017 දෙසැම්බර් සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එළවළු තෙල් ආනයනය මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද ඉහළ නංවන ලදී. තවද, කරවල, යෝගට්, බටර්, සුදුඵුණු, දොඩම්, ඇපල්, ලුණු, කුරක්කන් පිටි ඇතුළු අයින්ම 12 ක් සඳහා අදාළ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද 2017 අප්‍රේල් 02 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි දීර්ඝ කරන ලදී. මේ අතර, මාළු, මුං ඇට, මැංගුස්ටින්, වියළි දොඩම්, කිට් ගෘභි, පෙයාර්ස්, වෙරිස්, ප්ලම්ස් සහ ස්ලෝස් මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද 2017 මැයි 08 දින සිට සහ 2017 නොවැම්බර් 08 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මාස හයක කාලයක් සඳහා දෙවතාවක් දීර්ඝ කරන ලදී.

2017 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී, සීනි ආනයනය මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 10 කින් සහ රුපියල් 8 කින් අවස්ථා දෙකකදී ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව, වසර අවසානයේදී, දුඹුරු සීනි සහ සුදු සීනි සඳහා විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 33 ක් සහ කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 31 ක් විය. මීට අමතරව, දේශීය පාරිභෝගිකයන්ට සහන සැලසීමේ අරමුණින් රජය විසින් අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ කිහිපයක් මත, එනම් භාල්මැස්සන්, අර්තාපල්, කරවල, ලොකු ඵුණු සහ පරිප්පු මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද 2017 නොවැම්බර් මස 09 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අඩු කරන ලදී.

ආදායම් කාර්යක්ෂමව රැස්කර ගැනීම සඳහා ආදායම් රැස් කිරීමේ ආයතන ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2017 වසර තුළදී ක්‍රියාමාර්ග ගන්නාවක් ගන්නා ලදී. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ස්ථාපිත කර ඇති ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය යටතේ, ලියාපදිංචි බදු ගෙවන්නන්හට 2017 මාර්තු මස සිට බැංකු හරහා බදු ගෙවීමට අවස්ථාව සලසා දී ඇත. මේ අතර, මූල්‍ය සේවා සඳහා වන එකතු කළ අගය මත බදු, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය හරහා සිදු කිරීම 2017 අගෝස්තු මාසයේදී ආරම්භ විය. එයට අමතරව, තනි පුද්ගල හා හවුල් ව්‍යාපාර ආදායම් බදු සඳහා අදාළ වාර්තා සහ උපලේඛන මාර්ගගත (online) ක්‍රමය ඔස්සේ ඉදිරිපත් කිරීම 2017 නොවැම්බර් මස සිට ආරම්භ විය. මේ අතර, ආනයන සහ අපනයනකරුවන් සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් යුතුව භාණ්ඩ ආනයනය සහ අපනයනය කිරීමේදී විවිධ නියාමන කාර්යයන් ඉටු කරන නියෝජ්‍යායතන සම්බන්ධ කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් ජාතික තනි ප්‍රවේශ (NSW) පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට මූලික පියවර ගන්නා ලදී. තවද, ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය හරහා ප්‍රධාන භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කටයුතු ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීම තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය නවීකරණය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2017 වසර තුළදී, ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියට අදාළ අභ්‍යන්තර විගණන කළමනාකරණය, කාර්ය මණ්ඩල කළමනාකරණය, උසාවි නඩුකර කළමනාකරණය යනාදී මොඩියුල නිර්මාණය කිරීමේ හා පරීක්ෂා කිරීමේ කටයුතු සම්පූර්ණ කරන ලදී. එයට අමතරව, වියදම් දරන සියලුම ආයතනවල 2018 වර්ෂයට අදාළ අයවැය ඇස්තමේන්තු, ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේ කටයුතු අයවැය සැලසුම් කිරීමේ මොඩියුලය යටතේ නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2017 නොවැම්බර් සිට දෙසැම්බර් දක්වා කාලය තුළ, ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය යටතේ වන ප්‍රධාන මොඩියුලයන් නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ උසස් අධ්‍යාපන හා මහාමාර්ග අමාත්‍යාංශය සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අතර, එකතු කළ අගය මත බදු යටතේ වන බදු අනුකූලතා උපායමාර්ගය 2018 වසරේදී නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස මහා පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂිත අතර, අවදානම් පාදක විගණනයන් සහ ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන කාල රාමු සැලැස්මක් ඊට ඇතුළත්ය. මෙම එකතු කළ අගය මත බදු යටතේ වන බදු අනුකූලතා උපායමාර්ගය නුදුරේදීම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ බදු ගෙවන්නන් සඳහාද ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

වියදම් අංශය සැලකීමේදී, වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා වන රජයේ උත්සාහය සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ඒ අනුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය පාලනය කිරීමට පාර්ලිමේන්තුවට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින්, 2017 අයවැය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ පරිදි, 2017 වසරේ පළමු කාර්තු තුළ සඳහා වන කාර්තුමය වියදම් සහ ආදායම් කාර්යසාධන වාර්තා පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. එම වාර්තාවලට අනුව, 2017 වසරේ පළමු කාර්තු තුළ අදායම් සහ වියදම් කාර්යසාධනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු අගයක පැවතුණි. තවද, රාජ්‍ය ගිණුම් චක්‍රලේඛ අංක 263/2017 අනුව, වාර්ෂික අයවැය ප්‍රතිපාදන විධිමත් ලෙස උපයෝජනය කිරීම සහතික කිරීමේ අරමුණින් 2018 වර්ෂය සඳහා කාර්තුමය පදනමින් වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම සඳහා වියදම් සිදු කරන සියලුම ආයතනවලට උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. ජාතික අයවැය චක්‍රලේඛ අංක 05/2016 ට අනුව, 2017 වසරේදී සෑම වැය ශීර්ෂයක් සඳහාම කාර්තුමය වියදම් සීමා ස්ථාපිත කරන ලෙසට වියදම් සිදු කරන සියලුම ආයතනවලට උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. ජාතික අයවැය චක්‍රලේඛ අංක 01/2017 ට අනුව, වියදම් වෙන් කිරීම කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීමේ අරමුණින් අයවැය ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීම පිළිබඳව අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑමට තීරණය කර ඇත. මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි ස්ථාපිත කර ඇති අයවැය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ කමිටුව මගින් තෝරාගත් අමාත්‍යාංශ 14 ක ප්‍රධාන ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය අධීක්ෂණය කරන ලදී. ඒ අනුව, රාජ්‍ය වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා එම ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය මත මාසිකව අවශ්‍ය කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය ලබා දෙන ලදී. ජාතික අයවැය චක්‍රලේඛ අංක 2/2017 හි මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කරමින් සෑම අයවැය ප්‍රතිපාදනයකම

කාර්යක්ෂම සහ සඵලදායී උපයෝජනය සහතික කිරීම සඳහා 2018 අයවැය, කාර්යසාධනය මත පාදක වූ අයවැයකරණ ක්‍රමවේදය අනුව සම්පාදනය කරන ලදී. පසුගිය වර්ෂයන්හි ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ශ්‍රත්‍ය පාදක අයවැයකරණ ක්‍රමවේදයේ අත්දැකීම් මත පදනම්ව මෙය සිදු කරන ලදී. තවද, පවත්නා රාජ්‍ය මූල්‍ය සීමා හමුවේ ආපදා හා සම්බන්ධ වියදම්වලින් මධ්‍යම රජයේ අයවැය මත වන බලපෑම අවම කර ගැනීම සඳහා, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් හානියට පත් වූ දේපළ පුනරුත්ථාපනය හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා 2017 වසර සඳහා දැනටමත් වෙන් කරන ලද අයවැය ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර ගැනීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. එවැනි වියදම් ප්‍රතිපත්ති මගින් සමස්ත අයවැය ගිණය මත වන ආපදා හා සම්බන්ධ වියදම්වල බලපෑම සීමා කිරීමට හේතු වේ.

කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නංවන ක්‍රියාමාර්ග තුළින් සේවා සැපයීම වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා 2017 වසර තුළදී විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 26/2017 යටතේ, 2015 මාර්තු 12 දිනට පෙර වැන්දඹු/වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය යටතේ ලියාපදිංචි වූ විශ්‍රාමිකයන්ට අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ලියාපදිංචි වීමේ ක්‍රියාවලිය හඳුන්වා දීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. තවද, දැනටමත් අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ලියාපදිංචි වූ නිලධාරීන්ට සිය තොරතුරු යාවත්කාලීන කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයන ලදී. එසේම, රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල සඳහා සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වයංක්‍රීයකරණය කරන ලද ලියාපදිංචි වීමේ ක්‍රියාවලියක් හඳුන්වා දීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත් අතර මාසික දායක මුදල් පිළිබඳ විස්තර අන්තර්ජාලය ඔස්සේ එවීමට අවශ්‍ය පහසුකම්ද සපයන ලදී. රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 21/2017 යටතේ 2016 ජනවාරි 01 දිනට පසු පත්වීම් ලද රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට වැන්දඹු/වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය සඳහා හිමිකම් ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2016 ජනවාරි 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි වැන්දඹු/වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය සඳහා අදාළ නිලධාරීන්ගෙන් දායක මුදල් අය කර ගැනීම සඳහා අංක 06/2017 දරන විශ්‍රාම වැටුප් චක්‍රලේඛය නිකුත් කරන ලදී.

මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරමින් රජය විසින් වසර තුළදී රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන පවත්වාගෙන යන ලද අතර රාජ්‍ය ආයෝජන සිදු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමාසහිත වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්ව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. මාර්ග සංවර්ධනය

සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේදී, වසර තුළදී රජය විසින් මාර්ග ඉදිකිරීම්, ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම් සහ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම් සඳහා ආයෝජනය කරන ලදී. තවද, උතුරු, මධ්‍යම සහ නැගෙනහිර පළාත්වල කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් මොරගහකන්ද බහුකාර්යය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 2018 ජනවාරි මසදී ජනතා අයිතියට පත් කරන ලදී. මෙයට අමතරව, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් හානියට පත් වූ යටිතල පහසුකම් ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහාද වසර තුළදී සම්පත් වෙන් කරන ලදී. මේ අතර, පවතින සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය හමුවේ රටේ යටිතල පහසුකම් අවශ්‍යතාව සපුරාලමින් රාජ්‍ය ආයෝජන සිදු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය ජාතික උපායමාර්ගයක් ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් යුතුව 2017 වසරේදී රාජ්‍ය-පෞද්ගලික සහයෝගීතාව සඳහා වන ජාතික නියෝජිතායතනය පිහිටුවන ලදී. රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය සඳහා වන ජාතික නියෝජිතායතනයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශවල උපදෙස් මත රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ව්‍යාපෘති තෝරා ගැනීම, අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ සැකසීම, ලංසු කැඳවීම හා ආයෝජකයින් තෝරා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තෛතික, පරිපාලනමය හා මූල්‍යමය බලතල ඇති කේන්ද්‍රීය ආයතනයක් පිහිටුවීමයි. වසර තුළදී, රාජ්‍ය පෞද්ගලික සහයෝගීතාව සඳහා වන ජාතික නියෝජිතායතනය විසින් ලෝක බැංකුවේ උපදේශනද සැලකිල්ලට ගෙන රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ප්‍රමුඛතාව ලබා දිය යුතු ව්‍යාපෘති හඳුනාගෙන ලැයිස්තුගත කරන ලදී.

අවශ්‍යතා සහිත කණ්ඩායම්වල සුභසාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අඛණ්ඩව සම්පත් ලබා දීමට රජය කටයුතු කරන ලද අතර සුභසාධන වැඩසටහන් ගණනාවක් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය. ඒ අනුව, මාතෘ සහ ළමා පෝෂණය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව ගර්භණී මව්වරුන්ට පෝෂණීය ආහාර මල්ලක් ලබා දීම, ත්‍රිපෝෂ වැඩසටහන සහ පාසල් පෝෂණ වැඩසටහන් වැනි වැඩසටහන් 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, අවිනිශ්චිත සම්භවයක් සහිත නිදන්ගත වකුගඩු රෝගීන් සඳහා ලබා දෙන මාසික දීමනාව රුපියල් 3,000 සිට රුපියල් 5,000 දක්වා ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. තවද, 2017 දෙසැම්බර් 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි වයස අවුරුදු 100 ට වැඩි අඩු ආදායම්ලාභී පුද්ගලයින්ට දැනට ගෙවනු ලබන සියලුම මාසික දීමනාද ඇතුළත්ව මසකට රුපියල් 5,000 ක් ලබා දීමට අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. සමෘද්ධි දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක

කරනු ලබන සුභසාධන වැඩසටහන්වලදී උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ඉහළ දරිද්‍රතාවයක් සහිත ප්‍රදේශවල ජීවත් වන ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් නොවන, අවධානය ලැබිය යුතු කණ්ඩායම්වල ජීවන තත්ත්වය නගාසිටුවීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. තවද, 2016 වසරේදී ස්ථාපිත කරන ලද සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය විසින් රජයේ සියලුම සුභසාධන වැඩසටහන් සඳහා ඒකාබද්ධ සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු ජාලයක්² නිර්මාණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. ඒ අනුව, මූලික වශයෙන් සමෘද්ධි වැඩසටහන, වයස අවුරුදු 70 ට වැඩි පුද්ගලයින් සඳහා මූල්‍යමය ආධාර ලබා දීම, අඩු ආදායම්ලාභී ආබාධිත පුද්ගලයින් සඳහා ආධාර ලබා දීම සහ වකුගඩු රෝගීන් සඳහා මූල්‍යමය ආධාර ලබා දීම යන වැඩසටහන් හතර සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු ජාලයෙහි අන්තර්ගත කෙරෙනු ඇත. මේ අතර, පොහොර සහනාධාර වැඩසටහන යටතේ මූල්‍යමය දීමනාවක් ලබා දීමේ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇති වූ ගැටලු වළක්වා ගැනීම සඳහා එම ප්‍රතිපත්තිය අවලංගු කරමින් ඒ වෙනුවට ගොවීන්ට පොහොර ලබා දීමට 2018 මාර්තු මසදී අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2018 යල කන්නයේ සිට අනුමත පොහොර ප්‍රමාණය, වී සඳහා කිලෝග්‍රෑම් 50 ක පොහොර බැගයක් රුපියල් 500 බැගින්ද, අනෙකුත් හෝග (අල, ලෑණු, මිරිස්, ඉරිඟු සහ සෝයා) සඳහා කිලෝග්‍රෑම් 50 ක පොහොර බැගයක් රුපියල් 1,500 බැගින්ද සහන මිලට ලබා දෙනු ඇත.

මධ්‍යම රජයේ අයවැය මත වන පීඩනය අවම කිරීමේ අරමුණින් යුතුව රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන්හි කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය විසින් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, මූල්‍යමය සහ මූල්‍යමය නොවන කාර්යසාධනය සහ ආයතනික යහපාලන පරිචයන් වැඩිදියුණු කරන අතර ජාත්‍යන්තරව ප්‍රශස්ත ක්‍රමවේදවලට අනුකූල වීම සහතික කිරීමේ අරමුණින් යුතුව රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසාය පහක් වන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ලංකා බන්කිංග් නීතිගත සංස්ථාව, ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා ගුවන් තොටුපළ හා ගුවන් සේවා සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සමඟ 2017 මාර්තු මසදී ආයතනික අභිප්‍රාය ප්‍රකාශ අත්සන් කරන ලදී. තවද, කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය සතු තවත් වාණිජ ව්‍යවසාය දහයක්³ සමඟද 2018 වසරේ

2 සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු ජාලය යනු, සුභසාධන වැඩසටහන් හා සම්බන්ධ තොරතුරු ගබඩා කළ හැකි විද්‍යුත් දත්ත පද්ධතියකි.
 3 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, රාජ්‍ය මාෂධ නීතිගත සංස්ථාව, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව, රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව, ශ්‍රී ලංකා ගම්නාගමන මණ්ඩලය, මිල්කෝ සමාගම, ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය, මධ්‍යම ඉංජිනේරු උපදේශන කාර්යාංශය, ලංකා සතොස ආයතනය සහ ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව

මුල් භාගයේදී ආයතනික අභිප්‍රාය ප්‍රකාශ අත්සන් කිරීමට අපේක්ෂිතය. ආයතනික අභිප්‍රාය ප්‍රකාශ පිළිබඳ සංකල්පය 2018 වසර තුළදී අනෙකුත් ව්‍යවසායයන්ටද හඳුන්වා දීමට අපේක්ෂිතය. ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයෙහි මූල්‍යමය ශක්‍යතාව වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා 2017 වසරේදී රජය විසින් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියට උපදේශන ලබා ගැනීම සඳහා යෝග්‍ය ආයතනයක් තෝරා ගැනීමට යෝජනා කැඳවන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයෙහි වත්මන් ව්‍යාපාරික ආකෘතිය සම්බන්ධයෙන් ස්වාධීන ඇගයීමක් සිදු කිරීමට සහ යෝජිත රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය සඳහා සුදුසු අපේක්ෂකයන් හඳුනා ගැනීමේදී සහාය ලබා ගැනීම සඳහා නියමු උපදේශකයන් පත් කරන ලදී. මේ අතර, හම්බන්තොට වරාය රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් 2017 වසරේදී වයිනා මර්චන්ට් හෝල්ඩින් (China Merchant Port Holding) සමාගම සමග අනුග්‍රාහක ගිවිසුමකට එළඹුණි. බලශක්ති අංශය සැලකීමේදී, ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍යමය ශක්‍යතාවය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ඛනිජ තෙල් මිල තීරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා පෙට්‍රල් සහ ඩීසල් යන නිෂ්පාදන දෙකෙහි දේශීය වෙළඳපොළ මිල ගණන් අන්තර්ජාතික මිල ගණන්වලට ගැලපීම සඳහා, පිරිවැය පිළිබිඹු වන මිල සූත්‍රයක් සකස් කිරීම පිළිබඳව සලකා බැලෙමින් පවතී. වාණිජමය නොවන බැඳීම් රජයේ බැඳීම්ගත වියදමක් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇති හෙයින් රාජ්‍ය මූල්‍ය විනිවිදභාවය ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ වාණිජමය නොවන බැඳීම් 2018 අයවැය මගින් ප්‍රථම වරට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2017 සහ 2018 වසර සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ වාණිජමය නොවන බැඳීම් ලෙස පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 35.1 ක් සහ රුපියල් බිලියන 16.5 ක් හඳුනාගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත්, 2017 සහ 2018 වසර සඳහා ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලාභ උපයන බවට අපේක්ෂා කළ බැවින් ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව හා සම්බන්ධ වාණිජමය නොවන බැඳීම් 2018 අයවැයෙහි අන්තර්ගත කර නැත.

වසර තුළ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි විනිවිදභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙන ලදී. 2017 අප්‍රේල් මස සිට රජයේ සුරැකුම්පත් ද්විතියික වෙළඳපොළ ගනුදෙනු සඳහා බ්ලූම්බර්ග් (Bloomberg) ඉලෙක්ට්‍රොනික බැඳුම්කර වෙළඳ පද්ධතිය භාවිතා කරන ලෙස මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සහ බලපත්‍රලාභී බැංකු

වෙත දැනුම් දෙන ලදී. තවද, ප්‍රාථමික වෙළඳුන් විසින් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීමේදී සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගනුදෙනුවලදී ඒවා වෙළඳ පද්ධතිය හරහා සිදු කළ යුතු අතර ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් ආයෝජකයන් සමග සිදු කරනු ලබන රුපියල් මිලියන 100 ක් හෝ ඊට වැඩි සියලුම සෘජු විකුණුම් (over-the-counter) හා අදාළ තොරතුරු එක් එක් ගනුදෙනුව සඳහා සකස් කර, විනාඩි 30 ක් ඇතුළත එම පද්ධතිය වෙත වාර්තා කිරීමට අවශ්‍ය වේ. වෙළඳපොළ සහභාගිත්වයන්ගේ දැනගැනීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදීගැනීම් ප්‍රමාණ සහ ඵලදා අනුපාතික පිළිබඳ වෙළඳ තොරතුරු සහිත දෛනික සාරාංශයක් නිකුත් කරනු ලැබේ. මෙම ක්‍රියාමාර්ග මගින් විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු වන අතර, මිල ගණන් දැන ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සහ වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව හා ව්‍යාප්තිය වැඩි කිරීම මගින් ණය ගැනීම සඳහා වන පිරිවැය මැදිකාලීනව අඩු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2015 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූ සම්පූර්ණ වෙන්දේසි ක්‍රමය මත පදනම්ව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමය වෙනුවට 2017 වසරේ ජූලි මාසයේදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම නව ක්‍රමය යටතේ, විධිමත් මාසික භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව, සෑම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවක්ම ප්‍රමිතිගත අදියර තුනකින් සමන්විත වේ. පළමුවන අදියර යටතේ සාධාරණ වෙළඳපොළ ලංසු ඔස්සේ තරගකාරී බහුවිධ මිල වෙන්දේසි ක්‍රමයක් තුළ නිවේදනය කරන ලද සම්පූර්ණ වටිනාකම නිකුත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලබයි. දෙවන අදියර, ප්‍රමාණය මත පදනම් වූ (volume based) ස්වේච්ඡා මිල කැඳවීම් සඳහා විවෘත කරන අතර තුන්වන අදියරේදී, පළමුවන සහ දෙවන අදියර යටතේ අපේක්ෂිත මුදල් ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවෙන් එක්රැස් කර ඇති අවස්ථාවලදී එම හිඟය ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අතර අනිවාර්යය පදනමකින් නිකුත් කෙරේ (විශේෂ සටහන - අංක 07: භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව නිකුතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම). භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුතු පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමත් සමගම ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ඵලදායී සහභාගිත්වය තක්සේරු කිරීම සඳහා නව කාර්යසාධන සමාලෝචන යාන්ත්‍රණයක් ද හඳුන්වා දී ඇත. තවද, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ සහ ආයෝජකයන්ගේ ආයෝජන සැලසුම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් කාර්තුමය වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර දින දර්ශනයක් කල්තියා ප්‍රසිද්ධ කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, මෙම නව ක්‍රමය හඳුන්වා දීම මගින් රජයේ දේශීය ණය ගැනීම්වල කාර්යක්ෂමතාව සහ විනිවිදභාවය තවදුරටත් වර්ධනය වීම සිදු වනු ඇත. විධිමත් පූර්ව ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමේ

රැස්වීම් කුලින්ද විනිවිදභාවය ඉහළ නංවා ඇත. තවද, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තවත් ක්‍රියාමාර්ග රැසක් හඳුන්වා දීමට නියමිතව ඇත. ඒ අනුව, රාජ්‍ය සුරැකුම් වෙළඳපොළ කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් හා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විද්‍යුත් වෙළඳ පද්ධතියක් (an electronic trading platform) සහ මධ්‍යම ප්‍රතිපාර්ශව නිශ්කාභණාගාරයක් (a central counterparty clearing house) පිහිටුවීමේ ක්‍රියාදාමය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන අතර දැනට පවතින ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීමට ද ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින් පවතී. එයට අමතරව, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ නව පද්ධතියට සමගාමීව, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීමේ හැකියාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරෙමින් පවතී.

සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත නීතිගත කිරීමත් සමඟ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය තවදුරටත් ශක්තිමත් වී ඇත. වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා නීතිමය ප්‍රතිපාදන සැලසීමට සකස් කළ සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත 2018 වසරේ මාර්තු මාසයේදී නීතිගත විය. වගකීම් කළමනාකරණ රාමුවක් ඵලදායීව ආයතනගත කිරීම සඳහා රටෙහි ඇති හැකියාව, ජාත්‍යන්තර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන සහ ණය ලබා දෙන ආයෝජක ප්‍රජාව විසින් ධනාත්මක සාධකයක් ලෙස සලකනු ලබයි. රජයෙහි දේශීය හා විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ අවදානම අවම කර ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් පවත්නා ණය නැවත මිලදී ගැනීම, පවත්නා ණය නව ණය සමඟ හුවමාරු කිරීම සහ පූර්ව මූල්‍ය සම්පාදන කටයුතු සැලසීම වැනි වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කෙරේ. වගකීම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් මගින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ අතරින් ප්‍රධාන වන්නේ ණය කල්පිරීම සුමටනය කිරීම මගින් පවතින ණය ප්‍රමාණය සම්බන්ධ ප්‍රතිමූල්‍යන අවදානම අවම කිරීමයි. එයට අමතරව, රාජ්‍ය ණයෙහි ප්‍රතිමූල්‍යන අවදානම තවදුරටත් අවම කිරීම සඳහා ආරක්ෂණ අරමුදලක් ස්ථාපිත කෙරේ.

ආයෝජකයින්ගේ අඛණ්ඩ විශ්වාසය පිළිබිඹු කෙරෙමින්, රජය විසින් එකොළොස් වැනි සහ දොළොස් වැනි ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පිළිවෙළින් 2017 මැයි මාසයේදී සහ 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2017 වසරේ මැයි මාසයේදී සියයට 6.20 ක වාර්ෂික ඵලදා අනුපාතිකයක් යටතේ අවුරුදු 10 ක කල් පිරීමේ කාලයක් සහිතව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයක් නිකුත් කිරීමට රජයට හැකි විය. තවද, 2018 අප්‍රේල් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ මෙතෙක් නිකුත් කරන ලද විශාලතම අක්වෙරළ බැඳුම්කරය වන එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.5 ක

වටිනාකමකින් යුත් දොළොස් වැනි ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව, සියයට 5.75 ක වාර්ෂික ඵලදා අනුපාතිකයක් යටතේ අවුරුදු 5 ක කල් පිරීමේ කාලයක් සහිතව සහ සියයට 6.75 ක වාර්ෂික ඵලදා අනුපාතිකයක් යටතේ අවුරුදු 10 ක කල් පිරීමේ කාලයක් සහිතව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.25 බැගින් වූ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. එයට අමතරව, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0 ක විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකමක් වසර තුළදී ලබා ගන්නා ලද අතර, එම මුදල් 2017 මැයි මාසයේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 450 ක් සහ 2017 අගෝස්තු මාසයේදී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 550 ක් වශයෙන් අවස්ථා දෙකකදී ලැබුණි.

රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුවලට අදාළ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහනේ ප්‍රධාන ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන ඉලක්කය 2017 වසරේදී රජය විසින් සාර්ථකව ළඟා කර ගන්නා ලදී. ආර්ථිකයෙහි විදේශීය අංශය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණ මෙන්ම රජයේ පුළුල් ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන සඳහා සහාය වීමට 2016 ජූනි මාසයේදී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ තුන් අවුරුදු විස්තීර්ණ වැඩසටහන සඳහා ඵලදායී, විදේශ විනිමය සංචිත යළි ගොඩනැගීම හා සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව යළි ස්ථාපිත කරන අතරම අයවැය හිඟය අඩු කර ගැනීම කුලින් ණය ඒකරාශීකරණය වීම පාලනය කිරීම ඉලක්ක කර ගත් ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාදාමයක් මෙම වැඩසටහනට ඇතුළත් වේ. රජයේ මූල්‍ය කටයුතුවලට අදාළව තෝරාගත් ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන ඉලක්කය වනුයේ ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂයයි. 2017 වසරේ ජනවාරි - ජූනි සහ ජනවාරි - දෙසැම්බර් කාලපරිච්ඡේද සඳහා ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 16.1 ක සහ රුපියල් බිලියන 2.1 ක අතිරික්තයක් විය. ඒ අනුව, 2017 වසරේ ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂයට අදාළ ප්‍රමාණාත්මක කාර්යසාධන නිර්ණායකය සාර්ථක ලෙස ළඟා කර ගැනීමට රජයට හැකි විය.

ජාත්‍යන්තර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන දෙකක් විසින් 2017 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම්වල තත්ත්වය ඉහළ නංවන ලදී. 2017 වසරේ පෙබරවාරි මස 09 වැනි දින ෆිච් (Fitch) ආයතනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දිගු කාලීන විදේශීය ණය සහ දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය පැහැර හැරීමේ ශ්‍රේණිගත කිරීම “B+” ලෙස තහවුරු කළ අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ඉදිරි දැක්ම “සාණාත්මක” සිට “ස්ථාවර” දක්වා සංශෝධනය කරන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු වැඩිදියුණු වීම, ප්‍රතිපත්තිවල පැහැදිලි බව හා විශ්වසනීයත්වය වැඩි වීම සහ තිරසාර සංවර්ධනය යන කරුණු ෆිච් ආයතනය මගින් ඔවුන්ගේ ඇගයීමේ දී පෙන්වා දී

විශේෂ සටහන 7

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව නිකුතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2015 පෙබරවාරි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූ සම්පූර්ණ වෙන්දේසි ක්‍රමය මත පදනම් වූ නිකුත් කිරීමේ පද්ධතිය ප්‍රතිස්ථාපනය කරමින් 2017 ජූලි මස 27 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා කාර්යක්ෂම සහ විනිවිදභාවයකින් යුතු නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සඳහා වූ දැඩි අවශ්‍යතාවයට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ජාත්‍යන්තර පරිචයන්ට අනුව නව නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය හඳුන්වා දී ඇත.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද පරිදි, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ නව ක්‍රමවේදය ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් නොවන ලංසු තබන්නන්ට (වර්තමානයේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ ප්‍රාථමික නිකුතුව සඳහා සහභාගී වන සුදුසුකම් ලත් එකම ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු නොවන ලංසු තබන්නා වේ) විවෘත වේ. ඒ අනුව සාමාන්‍ය මාසික භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසීන් වෙන් වෙන් වශයෙන් අදියර 3 ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. එම එක් එක් වෙන්දේසි සඳහා වෙනස් කල්පිරීම් සහිත වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, කාණ්ඩ දෙකක් යටතේ ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. පහත විස්තර කර ඇති පරිදි සෑම කාණ්ඩයක් සඳහාම අදියර I යටතේදී බහු මිල වෙන්දේසි ක්‍රමය යටතේ නිකුතු සිදු වන අතර ඉතිකිතිව අදියර II/ III යටතේ නිකුතු සිදු වන්නේ නම් එම එක් එක් අදියර යටතේ නිකුත් කිරීමේ පරිමාවන්, අදාළ පූර්ව අදියරයන්හි ප්‍රතිඵල මත පදනම්ව සිදු කෙරෙනු ඇත.

අදියර I: වෙන්දේසිය සඳහා ඉදිරිපත් කළ ප්‍රමාණය තුළ බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය සහ කඩඉම් අනුපාතයට අනුව බහුමිල වෙන්දේසි ක්‍රමය යටතේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර තරගකාරී ලෙස නිකුත් කිරීම සහ ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයට පිළිගත හැකි මට්ටමක් දක්වා ලංසු අනුමත කිරීම.

අදියර II: පළමු අදියර යටතේ සම්පූර්ණ නිකුතුව සිදු නොවන අවස්ථාවන්හි දී, පළමු අදියරේ නිකුතු සඳහා නිශ්චය කරන ලද බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය මත පදනම් ව ස්වේච්ඡා පදනම මත ලංසු කැඳවීම. මෙම අදියර යටතේ සමස්ත ඉල්ලුම් පරිමාව අධි අගයක් සටහන් කරන අවස්ථාවන්හි දී, පළමු අදියරේ එක් එක් ලංසු තබන්නන්ගේ කාර්යසාධනයට සමානුපාතිකව මෙම අදියරේ දී වෙන් කිරීම් කරනු ලැබේ.

අදියර III: අදියර I සහ අදියර II යටතේ නිකුත් කරන ලද සම්පූර්ණ පරිමාව වෙන්දේසි සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද මුළු පරිමාවට වඩා අඩු අගයක් ගන්නා විටදී පළමු සහ දෙවන අදියරයන්හි දී එක් එක් අලෙවිකරුවන්ගේ කාර්යසාධනය පදනම්ව, අදියර I යටතේ බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය යටතේ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අතර පමණක් අනිවාර්ය පදනමින් නිකුත් කිරීම. කෙසේ වුව ද පළමු අදියරේ දී වෙන්දේසිය වෙත ඉදිරිපත් කළ ප්‍රමාණයෙන් අවම වශයෙන් සියයට 60 ක ප්‍රමාණයක් පිළිගැනීම සිදු නොවන අවස්ථාවක දී මෙම අදියර ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වේ. තුන්වන අදියරයේ දී කිසියම් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු වෙත සිදු කරන නිකුත් කිරීම්, පළමු සහ දෙවන අදියරයන්හි දී එම අලෙවිකරුගේ සාර්ථක වූ සහභාගීත්ව අනුපාතයට ප්‍රතිලෝමව සමානුපාතික වේ.

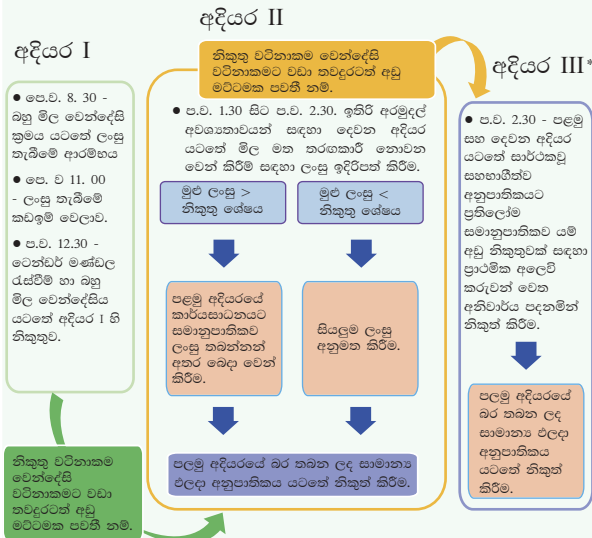
සාරාංශයක් ලෙස ගත් කල, මිල මත පදනම් වූ තරගකාරී වෙන්දේසි නිකුතුවක් සහ එතුළින් ස්ථාපිත, බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයට යටත්ව, කාර්යසාධනය පදනම්ව කරන ලද, එහෙත් මිල මත තරගකාරී නොවන නිකුතුවක දෙමුහුණක් ලෙස නව ක්‍රමවේදය සැලකිය හැකිය. එවැනි ද්විතීකව සිදුවන මිල මත තරගකාරී නොවන වෙන්කිරීම්, මූලිකව සිදුවන තරගකාරී වෙන්දේසිවල ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සඳහා උත්ප්‍රේරකයක් වනු ඇත. එවැනි කාර්යසාධනය මත පදනම් වූ නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ සංවිධානාත්මක ලංසු තැබීම් හරහා සිදුවන අවදානම් තත්ත්වයන් අවම කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස භාවිතා කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, නව නිකුතු ක්‍රමවේදය, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට ඔවුන්ගේ ආයෝජක පදනම පුළුල් කර ගැනීම සඳහාත් වෙන්දේසීන්හි තරගකාරීත්වය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහාත්, එමගින් ව්‍යාපාර තිරසාරභාවය තහවුරු කරගැනීම උදෙසාත් උපකාරී වනු ඇත.

නව නිකුතු ක්‍රමවේදයේ සැලකිය යුතු සාධනීය ලක්ෂණයක් වනුයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එක් එක් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කාණ්ඩ සඳහා නිකුත් කරනු ලබන උපරිම ප්‍රමාණයන් අදාළ වෙන්දේසි නිවේදනයේ සඳහන් ප්‍රමාණයන්ට සීමා කිරීමය. එමගින් නිකුතු ක්‍රියාවලියේ විනිවිදභාවය වර්ධනය කිරීමත්, නිකුතු ක්‍රියාවලිය මුළුල්ලෙහිම ලංසුකරුවන් අතර විශ්වාසය ගොඩනැංවීමත් තහවුරු වනු ඇත.

නව බැඳුම්කර නිකුතු ක්‍රමයෙහි අනෙකුත් වැදගත් ලක්ෂණ පහත දැක්වේ.

රාජ්‍ය සටහන වි.ස. 7.1
නව භාණ්ඩාගාර නිකුතු ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන සටහන

* අදියර III ක්‍රියාත්මක වනුයේ අදියර I යටතේ අවම වශයෙන් වෙන්දේසිය සඳහා ඉදිරිපත් කළ බැඳුම්කර වටිනාකමෙන් සියයට 60 ක වටිනාකම සහිත ලංසු පිළිගන්නා විට පමණි.

- (i) නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල කුපන් පොලී අනුපාතයන් පවත්නා වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික සමඟ සැසඳෙන බවට තහවුරු කිරීම සහ එමගින් ඉහළ වටිටමක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා බැහැර කිරීම.
- (ii) නව බැඳුම්කර නිකුත්වල කල්පිරීම් දින, ලිත් මාසයේ 15 වෙනි දිනට නියම කරමින් සහ එම බැඳුම්කර

කල්පිරීම් හා සමගාමීව ඉදිරියේ දී නව නිකුතු සිදු කිරීම තුළින්, ඉදිරි වෙන්දේසි පුරෝකථනය කිරීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම.

- (iii) වෙන්දේසියක දී ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් විසින් අවම වශයෙන් තැබිය යුතු ලංසු වටිනාකම වෙන්දේසිය සඳහා ඉදිරිපත් කළ මුළු බැඳුම්කර වටිනාකමේ එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවකු සඳහා වන සාමාන්‍යය ලෙස වෙනස් කිරීම.
- (iv) අදාළ කාර්තුව තුළ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට සිදු කළ නිකුතු සාමාන්‍යයෙන් එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් විසින් සියයට 50 ක අවම සහභාගීත්ව අනුපාතිකයක් පවත්වා ගත යුතු ලෙස ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට කාර්තුමය අවම කාර්ය සාධන නිර්ණායකයක් හඳුන්වා දීම.

නව ප්‍රාථමික නිකුතු ක්‍රමවේදය මඟින් නිකුතු ක්‍රියාවලියෙහි විනිවිදභාවය ඉහළ දමන අතර, ලංසු තබන්නන් අතර තරගකාරීත්වය සහ නිකුත් කරන්නාගේ පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට බලාපොරොත්තු වේ. මෙහිලා වෙළෙඳපොළෙහි ඇති සම්පත් සලකා බලා, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙන්දේසියෙන් ලබා ගන්නා ප්‍රමාණයන් තීරණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. වාර්ෂික භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතු ක්‍රියාවලිය හා අදාළව වෙන්දේසි කාලසටහනක් මගින් නිකුතු ප්‍රමාණයන් සහ අදාළ පරිණත කාල පූර්ව දැනුම දීම වෙළෙඳපොළ සහභාගීකරුවන්ට වඩාත් හොඳින් සූදානම් වීම සඳහා උපකාරී වන අතර පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවයන් මනා සහභාගීත්වයන් හරහා නව ක්‍රමවේදයේ සාර්ථකත්වය තහවුරු කෙරෙනු ඇත.

ඇත. තවද, තිරසාර ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතනික හා යහපාලනය ශක්තිමත් කිරීම සැලකිල්ලට ගනිමින් 2017 නොවැම්බර් 20 වන දින ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුචර්ස් (Standard & Poor's) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය එහි ඉදිරි දැක්ම “සාණාත්මක” සිට “ස්ථාවර” දක්වාද එහි දිගු කාලීන ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම “B+” ලෙසද තහවුරු කරන ලදී. එයට පෙර, එනම් 2017 මාර්තු මස 07 දින, රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල වර්ධනය සලකා බැලීමෙන් පසු, ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුචර්ස් ආයතනය “B+” දිගු කාලීන සහ “B” කෙටි කාලීන ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම තහවුරු කරන ලදී. කෙසේ වුවද, එහි ඉදිරි දැක්ම “සාණාත්මක” ලෙස තවදුරටත් පැවති අතර, විදේශීය අංශයේ දුර්වල කාර්යසාධනය සහ රාජ්‍ය ණය මත විදේශ විනිමය අනුපාතිකයේ ඉහළ යෑමේ බලපෑම මේ සඳහා හේතු ලෙස දක්වන ලදී. 2017 වසරේ ජූලි 13 දින මුඩ්ස් (Moody's) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනයද ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව

ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම “B1” ලෙස සහ ඉදිරි දැක්ම “සාණාත්මක” ලෙස තහවුරු කරන ලදී. නැවතත්, 2017 දෙසැම්බර් 12 වැනි දින මුඩ්ස් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය, ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම “B1” ලෙස සහ ඉදිරි දැක්ම “සාණාත්මක” ලෙස තහවුරු කරන ලදී. මෑතකදී, එනම් 2018 පෙබරවාරි 07 දින, වැඩිදියුණු වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය හා නිසි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වැඩපිළිවෙළක් පවත්වාගෙන යාම සැලකිල්ලට ගනිමින් ෆිච් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම “B+” සමඟ ඉදිරි දැක්ම “ස්ථාවර” ලෙස තහවුරු කරන ලදී.

ආදායම මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව සිදු කිරීමට ගෙන ඇති පියවර මධ්‍යයේ වුවද, 2017 වසරේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක අපේක්ෂිත ලෙස මුළුමනින්ම අත්පත් කර ගැනීමට අසමත් වී ඇත. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්කවලින්

බැහැර වීම වළක්වා ගැනීම හා රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව ළඟා කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කර රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය පවත්වා ගැනීම වැදගත් වේ. රාජ්‍ය ආදායම අඩු වීම, වියදම් පමණ ඉක්මවා යෑම, ඉහළ අයවැය හිඟයන් සහ රාජ්‍ය ණය ඉහළ යෑම රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය දුෂ්කර ඉලක්කයක් බවට පත් කරන අතරම රජයේ ආයෝජන අඩුවීමට ද හේතු වේ. වර්තමානයේ රාජ්‍ය ණය ඉහළ මට්ටමක පවතින වාතාවරණය හමුවේ, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම අපහසු වීමෙන් බරපතල ආර්ථික අර්බුද ඇති විය හැකිය. ආදායම් උත්පාදනය වැඩි කර ගැනීමට රජය දැඩි ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගෙන ඇතත් ආදායම් ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම සඳහා එවැනි උත්සාහයන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම අත්‍යවශ්‍ය වේ. අකාර්යක්ෂම රාජ්‍ය වියදම් තාර්කිකරණය, රජයට අයත් වාණිජ ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කොට වාණිජමය වශයෙන් ශක්‍යතා සහිත ආයතන ලෙස පවත්වාගෙන යෑම, රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් විනිවිදභාවය සහ වගවීම වැඩිදියුණු කිරීම හා සහනාධාර නිසි පරිදි ඉලක්ක කර ගැනීම තුළින් මැදි කාලීන අයවැය රාමුව තුළ ජාතික ප්‍රමුඛතා සලකා වියදම්වල සංයුතිය සකස් කිරීම මගින් එම වියදම්වල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු වනු ඇත. පුනරාවර්තන වියදම්වලින් තනි විශාලතම අයිතමය ලෙස පොලී ගෙවීම් තවදුරටත් පවතින අතර 2006 - 2015 කාල සීමාවේ දී රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය සියයට 33.7 කින් මිලියන 1.1 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති බැවින් සමාන ආර්ථික තත්ත්ව පවතින රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාවේ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වැටුප් වියදමද ඉහළ අගයක් ගනී. මෙම කාලසීමාව තුළ සේවා නියුක්ති උත්පාදනයේ ප්‍රධාන මූල්‍ය රාජ්‍ය අංශය විය. තවද, ජනවිකාශයේ සිදුවන ශීඝ්‍ර වෙනස් වීමත් සමගම රාජ්‍ය අංශයේ සැලකිය යුතු වර්ධනය හේතුවෙන් විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම ඉහළ ගොස් ඇති අතර පුනරාවර්තන වියදම්වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් (සියයට 9.4) සඳහා වැය වේ. අනාගතයේදී වයස්ගත ජනගහනය වැඩි වීම ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණක් වන අතර, වර්තමානයේදී අරමුදල් නොලැබෙන රාජ්‍ය අංශයේ විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයේ තිරසාරභාවය සහතික කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම වඩා වැදගත් වේ. ඒ අනුව, 2017 වසරේ අයවැය යෝජනා මගින් දක්වා ඇති පරිදි දායක විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කළයුතු අතර රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින්ගේ විශ්‍රාම යෑමේ වයස් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීමද මේ සඳහා තවත් විකල්පයක් වේ. තවද, ඉහළ වියදමක් ඇති වර්තන පැවරුම් සහ සුභසාධන ගෙවීම් රජයේ අයවැය මත තවදුරටත් පීඩනයක් ඇති කරයි. මේ හේතුවෙන්

අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය වැනි ප්‍රමුඛතා වියදම් සඳහා වෙන් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමා වී ඇති අතර රටේ සමාජීය - ආර්ථික සංවර්ධනය කෙරෙහි අහියෝග රැසක් නිර්මාණය වී ඇත. විශේෂයෙන් වාණිජමය ස්වභාවයේ විදේශීය ණය ගැනීම් අඛණ්ඩව ඉහළ යෑම හේතුවෙන් රටෙහි විදේශ විනිමය අවදානම ඉහළ යන අතර ඉහළ යන ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතික සමඟ ණය හා බැඳුණු අවදානම ද වැඩි වේ. විදේශීය ණය කළඹ මත වගකීම් කළමනාකරණ කටයුතු විවික්ෂණ ලෙස කළමනාකරණය කළහොත්, රජයේ ණය නැවත නිකුත් කිරීම සුමට කිරීමට එය උපකාරී වනු ඇත. විශේෂයෙන්ම, දේශපාලන වශයෙන් ජනප්‍රිය ප්‍රතිපත්ති සහ ආධාර මත යැපෙන සංස්කෘතියකින් සැදුම්ලත් රටක රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන්ම දේශපාලන අහියෝගයකි. එබැවින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියක් දක්වා යන ගමනේදී ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා දේශපාලන එකඟතාවයක් ඇති කර ගැනීම හා මහජනතාව දැනුවත් කිරීම අතිශයින් වැදගත් වේ.

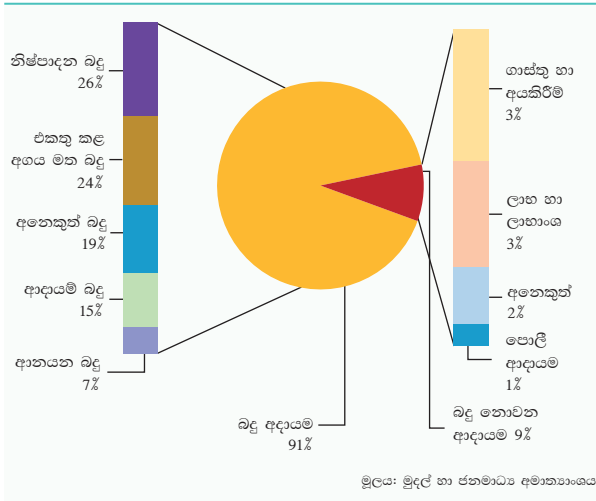
6.3 රජයේ අයවැය කටයුතු

ආදායම සහ ප්‍රදාන

ආදායම

බදු නොවන ආදායම් මාර්ගවලින් ලද ආදායම අඩු වීමෙන් ඇති වූ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අඩු වුවද, බදු ආදායම වැඩි වීමේ ප්‍රවණතාව 2017 වසරේදී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ඒ අනුව, රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආදායම් පාදක කර ගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා රජය දියත් කළ ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වය පිළිබිඹු කෙරෙමින් බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 12.3 සිට 2017 වසරේදී සියයට 12.6 දක්වා වැඩි විය. 2016 වසරේ අග භාගයේදී එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සියයට 15 දක්වා ඉහළ නැංවීම ඇතුළු එකතු කළ අගය මත බදු පනත සඳහා සිදු කළ ඇතැම් සංශෝධනවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම 2017 වසරේ බදු ආදායම ඉහළ යෑමට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභාංශ අඩු වීමෙන් බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.9 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.2 දක්වා අඩු වීම හේතුවෙන් රජයේ මුළු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.2 සිට සියයට 13.8 දක්වා අඩු විය.

6.2 රජය සටහන
රාජ්‍ය ආදායමේ සංයුතිය - 2017

6.2 සංඛ්‍යා සටහන
ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව රාජ්‍ය ආදායම

ශීර්ෂය	2016	2017		2018
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	තාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් මිලියන				
බදු ආදායම	1,463,689	1,827,000	1,670,178	2,034,000
ආදායම් බදු	258,857	334,550	274,562	370,000
එකතුකළ අගය මත බදු	283,470	380,000	443,760	550,000
නිෂ්පාදන බදු	454,952	579,035	469,500	535,040
ආනයන මත බදු	156,487	165,500	136,501	175,000
අනෙකුත් බදු	309,924	367,915	345,855	403,960
බදු නොවන ආදායම	222,374	183,300	161,353	183,200
මුළු ආදායම	1,686,062	2,010,300	1,831,531	2,217,200
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (අ)				
බදු ආදායම	12.3	13.5	12.6	14.3
ආදායම් බදු	2.2	2.5	2.1	2.6
එකතුකළ අගය මත බදු	2.4	2.8	3.3	3.9
නිෂ්පාදන බදු	3.8	4.3	3.5	3.8
ආනයන මත බදු	1.3	1.2	1.0	1.2
අනෙකුත් බදු	2.6	2.7	2.6	2.8
බදු නොවන ආදායම	1.9	1.4	1.2	1.3
මුළු ආදායම	14.2	14.9	13.8	15.6

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

රජයේ ආදායම නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,686.1 සිට 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,831.5 දක්වා සියයට 8.6 කින් ඉහළ ගියේය. බදු ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,463.7 සිට රුපියල් බිලියන 1,670.2 දක්වා සියයට 14.1 කින් ඉහළ ගිය අතර එකතු කළ අගය මත බදු ආදායමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනය සහ බනිස් තෙල් නිෂ්පාදන මත වූ නිෂ්පාදන බදුවලින් ලද ආදායම, ආර්ථික සේවා ගාස්තු, විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද, වරාය හා ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද සහ ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බද්ද මගින් ලද ආදායම ඉහළ යෑම මෙමගින් නිරූපණය විය. කෙසේ වෙතත්, ආනයන බදු, සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු, රඳවා ගැනීමේ බදු, මත්පැන් හා සීගරට් මත වන සුරා බදු, විදුලි සංදේශ බද්ද සහ සෙස් බද්ද මගින් ලද ආදායම වසර තුළදී පහළ ගියේය. වක්‍ර බදු ආදායම 2017 වසරේදී ද අඛණ්ඩවම රජයේ ආදායම සඳහා ප්‍රධාන දායකත්වයක් දැක් වූ මූලාශ්‍රය වූ අතර එය මුළු බදු ආදායමෙන් සියයට 83.6 ක් විය. එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වක්‍ර බදු ආදායමෙහි වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනය හේතුවෙන් ඍජු බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 17.7 හා සැසඳීමේදී මෙම වසරේදී සියයට 16.4 දක්වා අඩු විය. ඒ අතරම, බදු නොවන ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 222.4 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 161.4 දක්වා අඩු වීම හේතුවෙන් බදු ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 86.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 91.2 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

ආදායම් බදු මගින් ලද ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 2.2 සිට 2017 වසරේ දී සියයට 2.1 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, ආදායම් බදු ආදායම නාමික වශයෙන් පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 258.9 සිට රුපියල් බිලියන 274.6 දක්වා සියයට 6.1 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී ආර්ථික සේවා ගාස්තු මගින් ලද ආදායමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා වූ අතර ඒ සඳහා ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමට යටත් වන අවම සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 50.0 සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 12.5 දක්වා අඩු කිරීම සහ මෝටර් වාහන ආනයනය කිරීම මත ආර්ථික සේවා ගාස්තු පැනවීම හේතු විය. ඒ අනුව, ආර්ථික සේවා ගාස්තු මගින් ලද ආදායම 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 20.5 සිට 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 44.7 දක්වා සියයට 118.6 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ බදු අනුකූලතාව ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස උපයන විට ගෙවීමේ බදු ආදායමද 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 28.2 සිට රුපියල් බිලියන 32.9 දක්වා සියයට 16.9 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන ආදායම් බදු මගින් ලද ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 154.3 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 143.6 දක්වා අඩු වූ අතර 2016

වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට ලාභ ලබන ව්‍යාපාර, ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමට යටත් කිරීම සහ ආදායම් බදු ගෙවීමේදී ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීම් ඒ සඳහා හිලවී කිරීමට ඉඩ ලබා දීම, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒ අතරම, පසුගිය වසර හා සැසඳීමේදී, අයවැය මූල්‍යන කටයුතු සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම අඩු වීම සහ පෙර වසරට සාපේක්ෂව පොලී අනුපාතික අඩු වීම නිරූපණය කෙරෙමින් රඳවා ගැනීමේ බදු ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 55.9 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 53.3 දක්වා සියයට 4.6 කින් අඩු විය.

2016 වසරේ අග භාගයේදී එකතු කළ අගය මත බදු පනත සඳහා සිදු කළ සංශෝධන සඳහා ප්‍රතිචාර වශයෙන් එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම 2017 වසරේදී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම නාමික වශයෙන් මෙන්ම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙසද ඉහළ ගිය අතර එය, එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සියයට 11 සිට සියයට 15 දක්වා ඉහළ නැංවීම, එකතු කළ අගය මත බදු පනත යටතේ ලබා දී තිබූ ඇතැම් බදු අත්හැරීම් ඉවත් කිරීම මගින් එකතු කළ අගය මත බදු පදනම පුළුල් කිරීම, එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි සීමාව කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.75 සිට රුපියල් මිලියන 3.0 දක්වා අඩු කිරීම සහ ආදායම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ආරම්භ කිරීමත් සමඟ බදු අනුකූලතාව ඉහළ යෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් විය. ඒ අනුව, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 2.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 3.3 දක්වා ඉහළ ගිය අතර නාමික වශයෙන්ද රුපියල් බිලියන 443.8 දක්වා සියයට 56.5 කින් ඉහළ ගියේය. දේශීය ආර්ථික කටයුතු මත වූ එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 168.1 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 275.4 දක්වා සියයට 63.8 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අතරම, ආනයන මත වූ එකතු කළ අගය මත බදු ආදායමද රුපියල් බිලියන 168.4 දක්වා වසර තුළදී සියයට 46.0 කින් ඉහළ ගියේය. එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 19.4 සිට වසර තුළදී සියයට 26.6 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. එයට අමතරව, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම මුළු ආදායම වෙත දක්වන දායකත්වයද 2016 වසරේ පැවති සියයට 16.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 24.2 දක්වා ඉහළ ගියේය.

2017 වසරේදී නිෂ්පාදන/සුරා බදු ආදායම නාමික වශයෙන් ඉහළ ගිය ද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස එම බදු ආදායම අඩු විය. නිෂ්පාදන/සුරා බදු ආදායම 2017 වසරේදී මුළු බදු ආදායමට විශාලතම තනි

දායකත්වයක් සැපයුවද, නිෂ්පාදන/සුරා බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 31.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 28.1 දක්වා අඩු විය. මද්‍යසාර, සීගරටි සහ දුම්කොළ මත වූ සුරා බදු ආදායම අඩු වීම හමුවේ වුවද, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන සහ මෝටර් වාහන මත වූ නිෂ්පාදන බදු ආදායම ඉහළ යෑමෙන් නිෂ්පාදන බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 455.0 සිට රුපියල් බිලියන 469.5 දක්වා සියයට 3.2 කින් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, නිෂ්පාදන/සුරා බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 3.8 සිට මෙම වසරේදී සියයට 3.5 දක්වා අඩු විය. ඒ අතර, වසර තුළදී බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන ආනයන ඉහළ යෑම සහ 2016 වසරේ අග භාගයේදී ඩීසල් සඳහා වූ නිෂ්පාදන බදු ඉහළ නැංවීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන මත වූ නිෂ්පාදන බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 74.0 දක්වා සියයට 32.8 කින් ඉහළ ගියේය. මූල්‍ය ආයතන විසින් සිදු කරන ණය ලබාදීම් මත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වටිනාකම මත ණය අනුපාත පැනවීම හේතුවෙන් මෝටර් වාහන ආනයන අඩු වුවද, අදාළ නිෂ්පාදන බදු අනුපාතික ඉහළ යෑම නිසා මෝටර් වාහන මත නිෂ්පාදන බදු ආදායම 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 189.7 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන් සැර මද්‍යසාර සහ මෝල්ට් මද්‍යසාර විකුණුම් අඩු වීම හේතුවෙන් මත්පැන් මත වූ සුරා බදු ආදායම 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 113.7 දක්වා සියයට 5.5 කින් අඩු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් සීගරටි අලෙවිය අඩු වීම හේතුවෙන්, 2017 වසරේදී සීගරටි සහ දුම්කොළ මත නිෂ්පාදන/සුරා බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 86.0 දක්වා සියයට 3.1 කින් අඩු විය. මද්‍යසාර සහ සීගරටි විකුණුම් අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ අදාළ නිෂ්පාදන/සුරා බදු ඉහළ නැංවීම සහ සීගරටි සහ මත්පැන් පානය අඩු කිරීම සඳහා රජය විසින් දියත් කරන ලද ප්‍රචාරණ වැඩසටහනයි.

2016 වසර හා සැසඳීමේදී, 2017 වසර තුළදී ආනයන බදු ආදායම අඩු වූ අතර විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බදු ආදායම වැඩි විය. ඒ අනුව, විශේෂයෙන් පෙට්‍රල්, ඩීසල් සහ කිරිපිටි සඳහා බදු අත්හැරීම් ලබා දීම හේතුවෙන් වසර තුළ දී ආනයන බදු ආදායම නාමික වශයෙන් මෙන්ම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙසද අඩු විය. ආනයන බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.3 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.0 දක්වා අඩු වූ අතර එය නාමික වශයෙන් 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 136.5 දක්වා සියයට 12.8 කින් අඩු විය. ආනයන බදු ආදායම, මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 10.7 සිට 2017 වසරේදී සියයට 8.2 දක්වා අඩු විය. ඒ අතර, ගොවි ප්‍රජාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වෙළඳ ද්‍රව්‍ය කිහිපයක් මත විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බදු

අනුපාතික ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බදු නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 55.8 සිට රුපියල් බිලියන 71.4 දක්වා සියයට 27.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ සියයට 3.8 සිට සියයට 4.3 දක්වා වැඩි විය.

අනෙකුත් සියලු බදුවලින් ලද ආදායම වසර තුළදී මිශ්‍ර කාර්යසාධනයක් පෙන්වීය. ඒ අනුව, වරාය සහ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බද්දට යටත් ඇතැම් භාණ්ඩ ආනයන ඉහළ යෑමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වරාය සහ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බදු ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 88.8 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 102.4 දක්වා සියයට 15.2 ක ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී අදාළ වන තීරු බදු නොවන බදු වර්ග ක්‍රමයෙන් ඉවත් කිරීමේ අරමුණින්, 2017 අයවැය සහ 2018 අයවැය මගින් ආනයනික භාණ්ඩ කිහිපයක් මත වූ සෙස් බද්ද ඉවත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සෙස් බදු ආදායම 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 61.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 59.6 දක්වා සියයට 3.5 කින් අඩු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය ආර්ථික කටයුතු මත ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බදු ආදායම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් එම බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 69.0 දක්වා සියයට 20.2 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, දේශීය කටයුතු මත වන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 49.7 දක්වා සියයට 27.4 කින් වැඩි වූ අතර ආනයන මත වන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 19.3 දක්වා සියයට 5 කින් ඉහළ ගියේය. දේශීය ආර්ථික කටයුතු මත වන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායමෙහි වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ඇතැම් සේවා මත පනවා තිබූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අත්හැරීම 2016 නොවැම්බර් මස සිට ඉවත් කිරීමයි. ප්‍රධාන වශයෙන් අන්තර්ජාල සේවා සඳහා අදාළ වූ සියයට 10 ක විදුලි සංදේශ බද්ද 2017 සැප්තැම්බර් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් විදුලි සංදේශ බදු ආදායම 2016 පැවති රුපියල් බිලියන 36.0 සිට රුපියල් බිලියන 33.4 දක්වා සියයට 7.2 කින් අඩු විය.

2017 වසරේදී, බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මෙන්ම නාමික වශයෙන්ද අඩු විය. ඒ අනුව, වසර තුළ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන්ගේ දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය හේතුවෙන් බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.9 සිට සියයට 1.2 දක්වා අඩු විය. නාමික වශයෙන්, බදු නොවන ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 222.4 සිට රුපියල් බිලියන 161.4 දක්වා සියයට 27.4 කින් අඩු විය. 2017 වසරේදී රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ

ව්‍යවසායයන්ගෙන් ලද ලාභ හා ලාභාංශ පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 108.2 සිට රුපියල් බිලියන 54.0 දක්වා සියයට 50.1 කින් අඩු විය. මේ අතර, 2017 වසර තුළදී කුලී ආදායම රුපියල් බිලියන 4.5 දක්වා සියයට 59.5 කින් අඩු වූ අතර පොලී ආදායම රුපියල් බිලියන 7.4 දක්වා සියයට 53.2 කින් ඉහළ ගියේය. අතුරු දීමනාව සහ විශ්‍රාම වැටුපට අයත් නොවන විශේෂ දීමනාව මූලික වැටුපට එකතු කිරීම හා සමගාමීව 2017 වසර තුළදී සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 18.0 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 22.9 දක්වා සියයට 27.1 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, ගාස්තු සහ අයකිරීම්වලින් ලද ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 68.4 සිට රුපියල් බිලියන 66.6 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. ඒ අනුව, බදු නොවන ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 13.2 සිට මෙම වසරේදී සියයට 8.8 දක්වා අඩු විය.

ප්‍රදාන

බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන් සහ ද්විපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද මුළු විදේශීය ප්‍රදාන 2016 වසරේ ලද රුපියල් බිලියන 7.5 සිට මෙම වසරේදී රුපියල් බිලියන 8.0 දක්වා වැඩි විය. 2016 වසර හා සැසඳීමේදී බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 5.5 දක්වා සියයට 6.8 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන, මුළු ප්‍රදානවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසරේදී ද 2016 වසරේ මෙන් සියයට 68 ක පමණ මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතුණි. ඒ අතර, ද්විපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2.6 දක්වා සියයට 7.9 කින් ඉහළ ගියේය. ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA), ලෝක ආහාර වැඩසටහන (WFP) සහ ජපන් රජය වසර තුළදී ප්‍රදාන ලබා දුන් ප්‍රධාන සංවර්ධන ආධාරකරුවන් විය.

වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම

පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා ගත් උත්සාහයන් පිළිබිඹු කෙරෙමින් මුළු වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 19.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 19.4 දක්වා අඩු විය. ඒ අනුව, වසර තුළදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුනරාවර්තන වියදම සියයට 14.5 දක්වා අඩු වූ අතර ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම සියයට 4.9 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ රජයේ ණය දීම ඇතුළත් වන රාජ්‍ය ආයෝජන 2016 වසරේ පැවති සියයට 5 සිට 2017 වසරේදී සියයට 4.9 දක්වා අඩු විය. මුළු වියදම සහ

ශුද්ධ ණය දීම, නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 2,333.9 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2,573.1 දක්වා සියයට 10.2 කින් ඉහළ ගියේය.

පුනරාවර්තන වියදම්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 14.5 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, නාමික වශයෙන් 2016 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,757.8 ක් ව පැවති පුනරාවර්තන වියදම්, 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,927.7 දක්වා සියයට 9.7 කින් ඉහළ ගියේය. පුනරාවර්තන වියදම නාමික වශයෙන් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑම සහ ආපදාවලදී සහන සැලසීමේ කටයුතු සඳහා වූ වියදමය. පොලී ගෙවීම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියද, වැටුප් හා වෙනත් මෙන්ම වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාරද ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතීම පුනරාවර්තන වියදම් අඩු වීමට හේතු විය.

පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 5.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 5.5 දක්වා වැඩි විය. ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ නොපියවූ විදේශීය ණය සඳහා වන පොලී ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පොලී වියදම නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 610.9 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 735.6 දක්වා සියයට 20.4 කින් ඉහළ ගියේය. දේශීය ණය මත වන පොලී ගෙවීම්, 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 484.2 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 570.6 දක්වා සියයට 17.9 කින් ඉහළ ගිය අතර එය 2017 වසරේදී මුළු පොලී ගෙවීම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 77.6 ක් විය. 2016 වසරේදී ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ සිදු කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ශුද්ධ නිකුත්

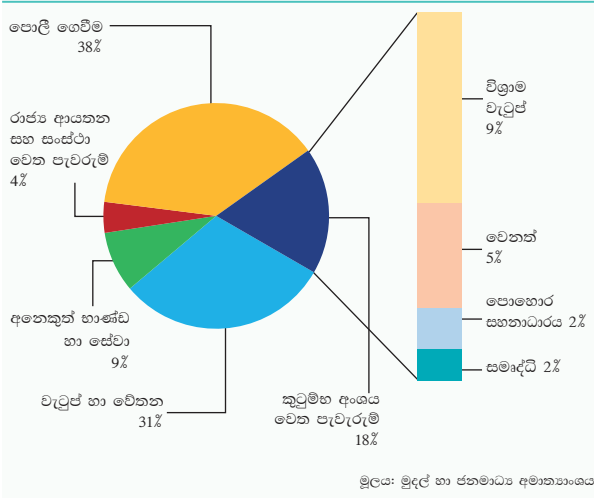
6.3 සංඛ්‍යා සටහන
ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම

ශීර්ෂය	2017		2018 අනුමත ඇස්තමේන්තු	
	2016	අනුමත ඇස්තමේන්තු		
රුපියල් මිලියන				
පුනරාවර්තන වියදම්	1,757,782	1,946,000	1,927,693	2,152,000
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	746,250	838,336	756,591	862,954
එයින් වැටුප් හා වෙනත්	576,471	615,000	588,518	630,000
පොලී ගෙවීම්	610,895	680,087	735,566	820,000
විදේශීය	126,713	123,291	164,942	170,000
දේශීය	484,182	556,796	570,623	650,000
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	400,637	427,577	435,536	469,046
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්				
අංශයන්ට	317,153	358,613	350,420	392,632
සමෘද්ධි	40,740	43,950	39,707	43,950
විශ්‍රාම වැටුප්	171,903	180,830	181,059	197,659
පොහොර සහනාධාර	27,771	36,500	30,361	32,000
අනෙකුත්	76,739	97,333	99,293	119,023
ප්‍රාග්ධන වියදම්	577,036	697,780	638,343	746,863
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	328,202	502,035	360,333	528,499
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	248,834	195,745	278,010	218,364
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	-934	1,520	7,021	3,336
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	2,333,883	2,645,300	2,573,056	2,902,200
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (අ)				
පුනරාවර්තන වියදම්	14.8	14.4	14.5	15.2
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	6.3	6.2	5.7	6.1
එයින් වැටුප් හා වෙනත්	4.8	4.6	4.4	4.4
පොලී ගෙවීම්	5.1	5.0	5.5	5.8
විදේශීය	1.1	0.9	1.2	1.2
දේශීය	4.1	4.1	4.3	4.6
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	3.4	3.2	3.3	3.3
එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්				
අංශයන්ට	2.7	2.7	2.6	2.8
සමෘද්ධි	0.3	0.3	0.3	0.3
විශ්‍රාම වැටුප්	1.4	1.3	1.4	1.4
පොහොර සහනාධාර	0.2	0.3	0.2	0.2
අනෙකුත්	0.6	0.7	0.7	0.8
ප්‍රාග්ධන වියදම්	4.8	5.2	4.8	5.3
මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	2.8	3.7	2.7	3.7
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	2.1	1.4	2.1	1.5
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	0.1	...
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	19.6	19.6	19.4	20.4

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන මූලය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

6

6.3 රූප සටහන
රාජ්‍ය පුනරාවර්තන වියදමේ සංයුතිය - 2017

කිරීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත වන පොලී වියදම රුපියල් බිලියන 438.2 දක්වා සියයට 22.8 කින් ඉහළ ගියේය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වන පොලී ගෙවීම්, 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 78.8 සිට 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 81.3 දක්වා සියයට 3.2 කින් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. මෙයට අමතරව, 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ රුපියල් ණය මත වන පොලී ගෙවීම් පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 33.8 ක් සහ රුපියල් බිලියන 2.9 ක් විය. විදේශීය ණය මත වන පොලී වියදම 2016 වසරේ

පැවති රුපියල් බිලියන 126.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 164.9 දක්වා සියයට 30.2 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර මෑතකාලීනව විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම, විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරු ඇතුළුව නොපියවූ වාණිජ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2017 වසරේදී ද, පොලී ගෙවීම් අඛණ්ඩව විශාලතම තනි පුනරාවර්තන වියදම් අයිතමය වූ අතර එය මුළු පුනරාවර්තන වියදමින් සියයට 38.2 ක් සහ රජයේ ආදායමෙන් සියයට 40.2 ක් විය.

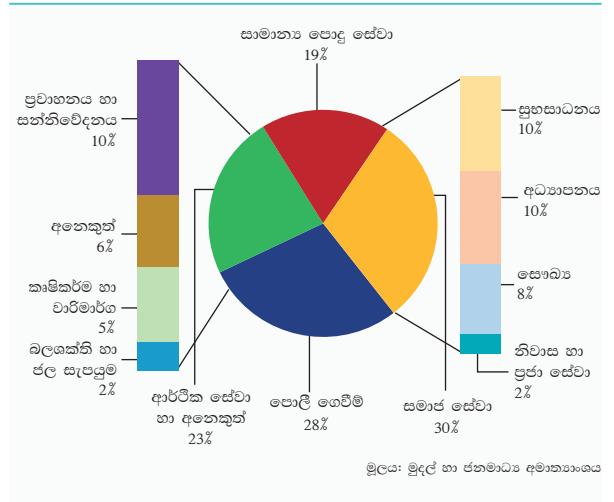
භාණ්ඩ හා සේවා මත වන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 6.3 සිට 2017 වසරේදී සියයට 5.7 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, භාණ්ඩ හා සේවා මත වන වියදම නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 746.3 සිට රුපියල් බිලියන 756.6 දක්වා සියයට 1.4 කින් වැඩි විය. මෙම අංශයේ විශාලතම වියදම් අයිතමය වන වැටුප් සහ වේතන නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 588.5 දක්වා සියයට 2.1 කින් ඉහළ ගිය ද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 4.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 4.4 දක්වා අඩු විය. ආරක්ෂක සේවා සඳහා වන වැටුප් හා වේතන ඇතුළුව මධ්‍යම රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් හා වේතන රුපියල් බිලියන 438.8 දක්වා සියයට 1.4 කින් ඉහළ ගිය අතර පළාත් සභාවල සේවකයන්ගේ වැටුප් සහ වේතන සඳහා වන මධ්‍යම රජයේ ආයතනවල වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 149.7 දක්වා සියයට 4.2 කින් ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන් සඳහා නව වැටුප් ව්‍යුහයක් 2016 ජනවාරි මස සිට ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ අන්තර් දීමනාව අඛණ්ඩව මූලික වැටුපට පරිවර්තනය කරනු ලැබීම එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. වැටුප් සහ වේතන, පුනරාවර්තන වියදම්හි දෙවන විශාලතම අයිතමය බවට තවදුරටත් පැවති අතර එය පුනරාවර්තන වියදමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 32.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 30.5 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. තවද, අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා මත වන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.3 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. එසේම, අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා මත වන වියදම නාමික වශයෙන් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 168.1 දක්වා සියයට 1 කින් අඩු විය.

මුළු වර්තන පැවරුම් සහ සහනාධාර ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 3.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 3.3 දක්වා අඩු වූ අතර රාජ්‍ය සංස්ථා සහ කුටුම්භ අංශය වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් අඩු වීම ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, වර්තන පැවරුම් සහ සහනාධාර නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන

400.6 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 435.5 දක්වා සියයට 8.7 කින් වැඩි විය. මෙය කුටුම්භ අංශය මෙන්ම රාජ්‍ය ආයතන වෙතද කරන ලද වර්තන පැවරුම් ඉහළ යෑමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි. 2017 වසරේදී කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශ වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම්, මුළු වර්තන පැවරුම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 80.5 ක් වූ අතර රාජ්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් මුළු වර්තන පැවරුම්වලින් පිළිවෙලින් සියයට 12.5 ක් සහ සියයට 7.1 ක් විය.

විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ඇතුළුව කුටුම්භ වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 2.7 සිට 2017 වසරේදී සියයට 2.6 දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, කුටුම්භ අංශය වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 317.2 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 350.4 දක්වා සියයට 10.5 කින් වැඩි විය. කුටුම්භ අංශය වෙත කරන වර්තන පැවරුම් අතරින් විශාලතම අයිතමය වන විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 181.1 දක්වා සියයට 5.3 කින් ඉහළ ගිය අතර වසර තුළදී විශ්‍රාමිකයන් සංඛ්‍යාව 600,752 දක්වා 21,338 කින් වැඩි වීම එයට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, සමෘද්ධි වැඩසටහන සඳහා වන වියදම පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 40.7 සිට රුපියල් බිලියන 39.7 දක්වා සියයට 2.5 කින් සුළු වශයෙන් අඩු විය. මෙයට අමතරව, ආබාධිත රණවිරුවන් සඳහා වූ සුභසාධන වැඩසටහන් සඳහා අදාළ වියදම් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 26.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 27.8 දක්වා සියයට 4.2 කින් ඉහළ ගියේය. පාසල් නිල ඇඳුම්, පෙළ පොත් සැපයීම සහ පාසල් සිසුන් සඳහා

6.4 රාජ්‍ය සටහන
කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය - 2017

6.4 සංඛ්‍යා සටහන
කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය

ශීර්ෂය	2016	2017		2018
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් මිලියන				
පුනරාවර්තන වියදම්	1,757,782	1,946,000	1,927,693	2,152,000
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	408,176	464,881	424,975	484,732
සිවිල් පරිපාලනය	104,519	154,085	113,175	153,432
ආරක්‍ෂක කටයුතු	224,315	231,081	228,013	239,091
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	79,343	79,715	83,787	92,209
සමාජ සේවා	607,626	620,903	640,368	709,535
අධ්‍යාපනය	179,319	175,097	187,628	205,049
සෞඛ්‍යය	155,402	152,860	161,312	180,977
සුබසාධන	251,490	264,585	264,510	303,369
ප්‍රජාසේවා	21,415	28,361	26,919	20,139
ආර්ථික සේවා	129,435	131,054	126,310	132,288
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	63,787	73,989	71,460	71,997
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	1,334	2,940	1,478	1,589
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	48,959	33,856	34,657	41,729
වෙනත්	15,354	20,269	18,715	16,973
අනෙකුත්	612,544	729,161	736,040	825,445
එයින් පොලී ගෙවීම්	610,895	680,087	735,566	820,000
ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම	594,013	708,300	657,386	761,000
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	50,504	86,087	46,348	55,853
සිවිල් පරිපාලනය	46,128	74,539	41,362	47,445
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	4,376	11,548	4,986	8,408
සමාජ සේවා	117,297	183,170	135,306	207,371
අධ්‍යාපනය	58,971	90,873	69,752	105,707
සෞඛ්‍යය	30,747	46,843	35,509	52,867
නිවාස	7,152	9,263	9,553	24,006
ප්‍රජාසේවා	20,426	36,191	20,493	24,791
ආර්ථික සේවා	424,021	437,428	474,118	494,333
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	68,990	79,121	66,663	77,550
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	48,840	32,685	54,872	49,204
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	200,478	165,827	228,847	176,199
වෙනත්	105,713	159,795	123,736	191,380
අනෙකුත්	2,191	1,615	1,614	3,443
මුළු වියදම සහ ණය දීම	2,351,795	2,654,300	2,585,079	2,913,000
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (අ)				
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	3.9	4.1	3.5	3.8
සමාජ සේවා	6.1	6.0	5.8	6.5
ආර්ථික සේවා	4.6	4.2	4.5	4.4
අනෙකුත්	5.2	5.4	5.6	5.8
එයින් පොලී ගෙවීම්	5.1	5.0	5.5	5.8
මුළු වියදම හා ණය දීම	19.8	19.7	19.5	20.5

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2016 සංශෝධන ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

වන පෝෂණ වැඩසටහන 2017 වසරේදී කුටුම්භ අංශය වෙත ලබා දුන් අනෙකුත් ප්‍රධාන සහනාධාර විය. මේ අතර, පොහොර සහනාධාරය සඳහා වන වියදම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 27.8 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 30.4 දක්වා සියයට 9.3 කින් වැඩි විය. තවද, ආපදාවලදී සහන සැලසීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා වන පුනරාවර්තන

වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.1 ක් පමණ විය.

2017 වසර තුළදී රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද පැවරුම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ මෙන්ම සියයට 0.4 ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවති අතර රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් සියයට 0.2 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළදී නාමික වශයෙන් රාජ්‍ය ආයතන වෙත සිදු කරන ලද වර්තන පැවරුම් ඉහළ ගිය අතර රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් අඩු විය. අධ්‍යාපන අංශය වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වසර තුළදී රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් රුපියල් බිලියන 54.4 දක්වා සියයට 8.2 කින් ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි සහ තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි මෙහෙයුම් අලාභ ආවරණය කිරීම සඳහා ලබා දුන් වර්තන පැවරුම් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියද, රාජ්‍ය සංස්ථාවල කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට රජය විසින් දරන ලද උත්සාහයන් පිළිබිඹු කෙරෙමින් රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවරුම් රුපියල් බිලියන 30.7 දක්වා සියයට 7.5 කින් අඩු විය.

පවත්නා සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය මධ්‍යයෙහි, ප්‍රාග්ධන වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 4.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 4.9 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම නාමික වශයෙන් පසුගිය වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 576.1 හා සැසඳීමේදී රුපියල් බිලියන 645.4 දක්වා සියයට 12 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රජයේ ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම ඇතුළත් රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 5 සිට සියයට 4.9 දක්වා අඩු විය. රාජ්‍ය ආයෝජන නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 594.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 657.4 දක්වා සියයට 10.7 කින් ඉහළ ගියේය. ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සහ ස්ථාවර වත්කම් ඉදිකිරීම හා සංවර්ධනය කිරීම ඇතුළුව අමාත්‍යාංශ සහ දෙපාර්තමේන්තු විසින් මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා සිදු කළ වියදම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 328.2 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 360.3 දක්වා සියයට 9.8 කින් ඉහළ ගියේය. ප්‍රාග්ධන පැවරුම් රුපියල් බිලියන 278.0 දක්වා සියයට 11.7 කින් ඉහළ ගිය අතර, රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද ප්‍රාග්ධන පැවරුම් සියයට 16.7 කින් ඉහළ යෑම එයට හේතු විය. මේ අතර, රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ණය ලබා දීම 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 17.0 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 19.0 දක්වා සියයට 12.2 කින් ඉහළ ගියේය.

වසර තුළදී රජය විසින් ආර්ථික සහ සමාජ සේවා සඳහා අඛණ්ඩව ආයෝජන සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2017 වසර තුළදී ආර්ථික සහ සමාජයීය සේවාවන්හි සිදු කරන ලද රාජ්‍ය ආයෝජන පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 474.1 ක් සහ රුපියල් බිලියන 135.3 ක් විය. ආර්ථික සේවා සඳහා සිදු කරන ලද ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් රටේ ප්‍රවාහන පද්ධතිය දියුණු කිරීම සඳහා යොමු වූ අතර සමාජ සේවා සඳහා සිදු කරන ලද ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රවල යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම සඳහා යොමු විය. ඒ අනුව, රටේ මහාමාර්ග සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු ආයෝජන ප්‍රමාණයක් සිදු කරන ලදී. තවද, “ළගම පාසල හොඳම පාසල” වැඩසටහන යටතේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ යටිතල පහසුකම් ඉහළ නංවන ලද අතර ගංවතුර සහ නායයෑම් මගින් හානියට පත් වූ පාසල් ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. මේ අතර, සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම සඳහා සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා වන රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන්, වාට්ටු සංකීර්ණ ඉදිකිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීම, වකුගඩු රෝගීන් සඳහා රුධිර කාන්දු පෙරණ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම, නවීන ඖෂධ විද්‍යාගාර පිහිටුවීම සහ පුහුණු පාසල් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා යොදවන ලදී.

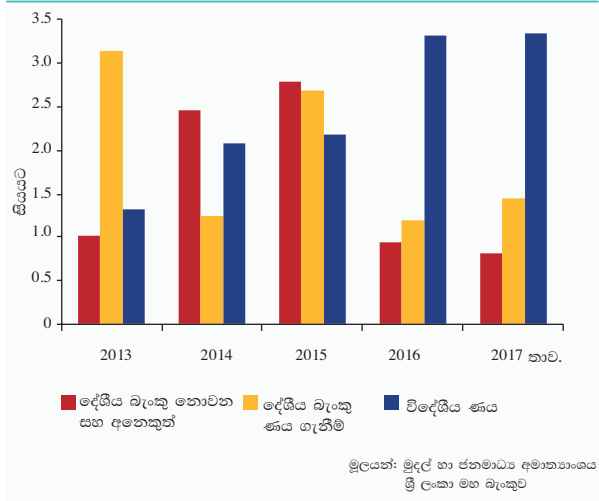
ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

2017 වසර තුළදී පොලී නොවන වියදම් අඩු වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය අතිරික්තයක් වාර්තා කළද සමස්ත ආදායමේ අඩු වීම හේතුවෙන් අයවැය හිඟය සහ වර්තන ගිණුමේ හිඟය සුළු වශයෙන් වැඩි විය. ඒ අනුව, අයවැය මෙහෙයුම් කටයුතු මගින් වැඩිදියුණු වූ වියදම් කළමනාකරණය පිළිබිඹු කෙරෙමින් පොලී ගෙවීම් ඇතුළත් නොවන ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 29.4 ක හිඟයට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2.1 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. රජයේ වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම අඩු වුවද, රාජ්‍ය ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 14.2 සිට 2017 වසරේදී සියයට 13.8 දක්වා අඩු වීම, සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 5.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 5.5 දක්වා වැඩිවීමට හේතුවිය. මෙයට සමගාමීව, රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟයද ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 0.6 සිට 2017 වසරේදී සියයට 0.7 දක්වා වැඩි විය.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය

2017 වසරේදී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශීය මූල්‍යය යොදා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, විදේශීය මූල්‍යය මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, අයවැය ඇස්තමේන්තුවේ පැවති සියයට 2.5 ට සාපේක්ෂව 2017

6.5 රජය සටහන
අයවැය හිඟය මූල්‍යනය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

වසරේදී සියයට 3.3 ක් විය. සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් විදේශීය මූල්‍යය මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය 2016 වසරේ පැවති සියයට 61.2 (රුපියල් බිලියන 391.9) ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 59.9 (රුපියල් බිලියන 439.2) ක් විය. ඒ අනුව, සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් විදේශීය මූල්‍යය මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය 2017 වසරේදී සියයට 40.1 (රුපියල් බිලියන 294.3) ක් දක්වා වැඩි වූ අතර ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස විදේශීය මූල්‍යනය 2016 වසරේ පැවති සියයට 2.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 2.2 දක්වා වැඩි විය.

6.5 සංඛ්‍යා සටහන
විදේශීය ණය ගැනීමේ මූල්‍යය

ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන			
	2014	2015	2016	2017 (අ)
ණය උපකරණ අනුව	378.7	592.7	248.4	294.3
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (ආ)	369.1	442.6	349.8	109.1
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ඇ)	26.1	-26.4	98.5	-81.7
රුපියල් ණය	-	-31.4	-	-
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මහ බැංකු තාවකාලික	21.0	223.0	-120.5	53.3
අන්තිකාරම්	34.7	7.2	-67.8	116.5
අනෙකුත් (ඈ)	-72.2	-22.3	-11.5	97.0
ආයතන අනුව	378.7	592.7	248.4	294.3
බැංකු	126.9	291.8	140.0	187.7
බැංකු නොවන (ඈ)	251.8	300.9	108.5	106.5

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

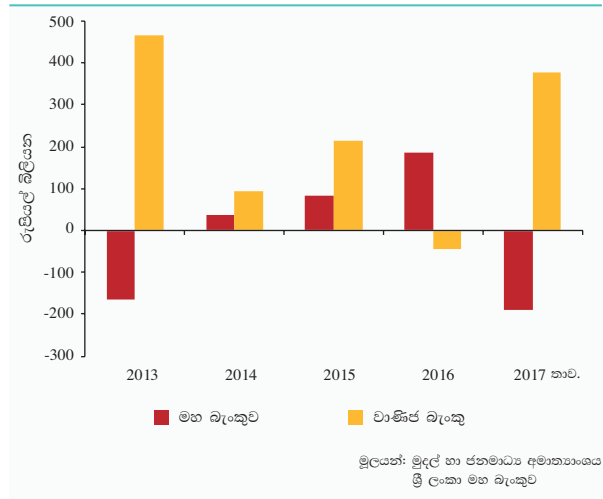
- (අ) තාවකාලික
- (ආ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ 2014 සහ 2015 වසර වල දී රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා ලබා ගන්නා ලද අරමුදල් ඇතුළත් නොවේ.
- (ඇ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.
- (ඈ) 2017 වසරේදී පැවරීමෙන් ලත් මුදල් ඇතුළත් වේ.

2017 වසරේදී විදේශීය මූල්‍යනය වැඩි වීමට ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සහ විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒ අනුව, විදේශීය මූල්‍ය මගින් අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 391.9 ට හෝ සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් සියයට 61.2 ට සාපේක්ෂව, 2017 වසරේදී, රුපියල් බිලියන 439.2 දක්වා හෝ සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් සියයට 59.9 දක්වා වැඩි විය. ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනයේ සංයුතිය, රුපියල් බිලියන 228.5 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5) ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර, රුපියල් බිලියන 152.7 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0) ක විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම්, රුපියල් බිලියන 43.7 ක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල විදේශීය ආයෝජන, රුපියල් බිලියන 13.6 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල විදේශීය ආයෝජනය සහ රුපියල් මිලියන 779.0 ක විදේශීය ව්‍යාපෘතිවල ශුද්ධ ණයවලින් සමන්විත විය. 2017 වසරේදී විදේශීය ව්‍යාපෘතිවලින් ලබා ගන්නා ලද දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 220.1 ක් වූ අතර එම ණයවලට අදාළව සිදු කළ ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 219.4 ක් විය. 2017 වසරේ විදේශීය ව්‍යාපෘති මූල්‍යනයේදී වින අපනයන-ආනයන බැංකුව (එක්සිම් බැංකුව), ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය, ජපාන රජය සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව ප්‍රධාන මූල්‍ය මූලාශ්‍ර විය.

2017 වසරේ දේශීය මූල්‍ය මගින් අයවැය හිඟය මූල්‍යනයේ දී, රජය වැඩි වශයෙන් දේශීය බැංකු මූල්‍ය මගින් ණය ලබාගත් අතර බැංකු නොවන අංශයේ දායකත්වය අඩුවිය. ඒ අනුව, බැංකු අංශයෙන් ණය ලබා ගැනීම ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 56.3 (රුපියල් බිලියන 140.0) ට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී සියයට 63.8 (රුපියල් බිලියන 187.7) ක් විය. මෙම වැඩි වීමට හේතු වූයේ 2016 වසරේදී රුපියල් බිලියන 43.1 ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් ලෙස පැවති වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 375.7 ක ශුද්ධ ණය ගැනීමක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීමයි. වාණිජ බැංකු මගින් සිදුකළ මූල්‍යනය වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හරහා වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය රුපියල් බිලියන 200.9 දක්වා වැඩි වීම සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර රුපියල් බිලියන 53.3 දක්වා වැඩි වීමයි. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය රුපියල් බිලියන 187.9 ක ණය ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා වීම හේතුවෙන් රජයේ දේශීය මූල්‍යනය මත වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කළ මූල්‍යනයේ බලපෑම යම් ප්‍රමාණයකින් අඩු විය. මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මහ බැංකුව මිලදී ගෙන තිබූ රුපියල් බිලියන 304.5 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය පරිණත වීමයි. මේ

6.6 රජය සටහන
බැංකු ණය මූලාශ්‍ර

අතර, බැංකු නොවන අංශය මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය 2016 වසරේදී පැවති රුපියල් බිලියන 108.5 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 61.8 දක්වා අඩු විය.

2017 වසර තුළදී, ණය උපකරණ මාර්ගයෙන් සිදු කළ රජයේ ශුද්ධ ණය ගැනීම තවදුරටත් අඩු වුවද, ණය උපකරණ හරහා නොවන ණය ගැනීම සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. ඒ අනුව, දේශීය ණය උපකරණ මාර්ගයෙන් ණය ගැනීම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 327.8 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 80.8 දක්වා අඩු වූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් සහ වාණිජ බැංකු අයිරා මගින් ණය ගැනීම් වැඩි වීම හේතුවෙන්, උපකරණ නොවන මාර්ගවලින් ණය ගැනීම්, 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 79.4 ක ණය ආපසු ගෙවීමට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 213.5 දක්වා වැඩි විය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් සිදු කළ ණය ගැනීම් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 349.8 සිට රුපියල් බිලියන 109.1 දක්වා අඩු විය. මේ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ණය ගැනීම් 2016 වසරේදී පැවති රුපියල් බිලියන 98.5 ක ශුද්ධ ණය ගැනීමට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 81.7 ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් ශුද්ධ ණය ගැනීම් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 120.5 ක ණය ආපසු ගෙවීමට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 53.3 ක් විය.

2017 වසරේදී, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ලබා ගත් දේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීමට ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතු විය. ඒ අනුව, 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් ශුද්ධ ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 53.3 දක්වා වැඩි වූ

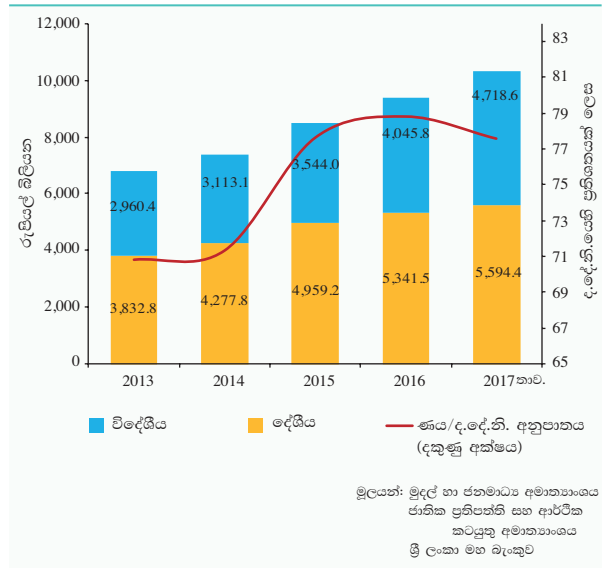
අතර අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ශුද්ධ ණය ගැනීම රුපියල් බිලියන 33.3 දක්වා තුන් ගුණයකටත් වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් ලබා ගත් ණය ඉහළ යෑමට හේතු වූයේ රුපියල් බිලියන 338.5 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.2) ක දළ ණය ගැනීම් සහ රුපියල් බිලියන 285.2 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.9) ක දළ ණය ගෙවීම් අතර පරතරයයි. 2017 වසර තුළදී විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ලබා ගත් ශුද්ධ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 112.9 ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 86.6 ක අගයක් ගත් අතර රුපියල්වලින් වටිනාකම තක්සේරු කරන ලද ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 361.3 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 207.7 ක් විය.

6.4 රාජ්‍ය ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

මධ්‍යම රජයේ ණය

මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 78.8 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 77.6 දක්වා අඩු විය. ණය ප්‍රමාණයේ නාමික වැඩි වීමට සාපේක්ෂව ද.දේ.නි.යෙහි නාමික වැඩි වීම ඉහළ අගයක් ගැනීම 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ණය අනුපාතය අඩු වීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, නාමික වශයෙන්, මධ්‍යම රජයේ සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 10,313.0 දක්වා සියයට 9.9 කින් වැඩි විය. මධ්‍යම රජයේ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 925.7 කින් වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ශුද්ධ ණය ගැනීම් වැඩි වීම සහ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීමයි. දේශීය ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 44.9 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 42.1 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, විදේශීය ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 34 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 35.5 දක්වා වැඩි විය. මෙම ඉහළ යෑම සැලකූ විට, ශ්‍රී ලංකා රුපියල, ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව අවප්‍රමාණය වීමෙන් රජයේ ණය රුපියල් බිලියන 225.2 කින් වැඩි වීමද හේතු වී ඇත. මේ අතර, වට්ටම් සාධකය (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල නිකුත් කිරීම් සහ කල්පිරීම්වල පොත් අගය සහ මුහුණත් අගය අතර වෙනස) හේතුවෙන් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 17.2 කින් අඩු වූ අතර, වට්ටමක් සහිතව නිකුත් කෙරුණු රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල

6.7 රජය සටහන
මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය

ශුද්ධ ණය 2017 වසර තුළදී ආපසු ගෙවීම මේ සඳහා බලපෑවේය.

දේශීය මූල්‍ය මගින් ණය ගැනීම අඩු වීම හේතුවෙන් දේශීය ණය සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 56.9 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 54.2 දක්වා අඛණ්ඩව දෙවැනි වසරටත් අඩු විය. නාමික වශයෙන් ගත් කල, දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේදී පැවති සියයට 7.7 ක වැඩි වීමට සාපේක්ෂව 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 5,594.4 දක්වා සියයට 4.7 කින් පමණක් වැඩි විය. කෙටි කාලීන ණය ප්‍රමාණය, සමස්ත දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 18.1 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 18.4 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් මගින් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 83.3 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 199.8 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. කෙසේ වුවද, දේශීය ආයෝජකයින් සතුව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 779.6 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 697.2 දක්වා අඩු වීම මගින්, තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය වැඩි වීමෙන් කෙටිකාලීන ණය මත ඇති වූ බලපෑම විශාල ලෙස අඩු විය. මේ අතර, මැදි හා දිගු කාලීන ණය, දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 81.6 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. මැදි කාලීන ණය උපකරණයක් වන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, 2017 වසර අවසානය වන විට සමස්ත දේශීය ණය

6.6 සංඛ්‍යා සටහන
මධ්‍යම රජයේ නොපිය වූ ණය
(වසර අවසානයට)

ශීර්ෂය	රුපියල් මිලියන			
	2014	2015	2016	2017 (අ)
මුළු රාජ්‍ය ණය	7,390,899	8,503,227	9,387,303	10,313,045
දේශීය ණය (ආ)	4,277,783	4,959,196	5,341,507	5,594,427
පරිණත කාලය අනුව				
කෙටිකාලීන	941,162	913,291	968,396	1,031,181
මැදි හා දිගුකාලීන	3,336,620	4,045,905	4,373,111	4,563,246
ආයතන අනුව				
බැංකු	1,669,882	1,924,036	2,114,901	2,328,544
බැංකු නොවන	2,607,901	3,035,160	3,226,606	3,265,883
විදේශීය ණය	3,113,116	3,544,031	4,045,796	4,718,618
ණය වර්ගය අනුව				
සහනදායී ණය	1,490,978	1,729,895	1,897,680	2,130,482
සහනදායී නොවන ණය	457,668	507,047	538,859	560,207
වාණිජ ණය (ඇ)	1,164,470	1,307,089	1,609,257	2,027,928
ව්‍යවහාර මුදල් අනුව				
වි.ගැ.හි.	679,835	734,552	755,614	829,537
එ.ජ. ඩොලර්	1,292,052	1,733,790	2,207,431	2,650,431
ජපාන යෙන්	429,638	470,109	496,852	516,218
යුරෝ	162,743	181,084	183,561	208,075
වෙනත්	548,848	424,495	402,338	514,356
සටහන:				
විනිමය අනුපාතයේ විචලනය	-90,230	228,731	161,697	211,868

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
 ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික
 කටයුතු අමාත්‍යාංශය
 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) තාවකාලික
- (ආ) (i) විදේශීය ආයෝජකයින්ට නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ. (ii) රාජ්‍ය ආයතන මගින් ලංකා බැංකු නෙල් නීතිගත සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු ණය පියවීම සඳහා 2012 දී නිකුත් කළ රු. මිලියන 78,447 ක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ. 2017 ජනවාරි මාසයේදී ඒවායින් සමහර බැඳුම්කර කල් පිරීම නිසා 2017 ජනවාරි සිට නොපිය වූ ණය ප්‍රමාණය රු. මිලියන 56,662 කි. (iii) ශ්‍රී ලංකන් ඉවත් සමාගමට ප්‍රාග්ධනය සැපයීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රු. මිලියන 13,125ක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ.
- (ඇ) රුපියල් වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදු කළ විදේශ ආයෝජනවල නොපිය වූ ප්‍රමාණය ඇතුළත් වේ.

ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 68.3 ක් වූ අතර භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 3,714.8 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 3,822.6 දක්වා වැඩි විය. මේ අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 637.9 දක්වා වැඩි විය.

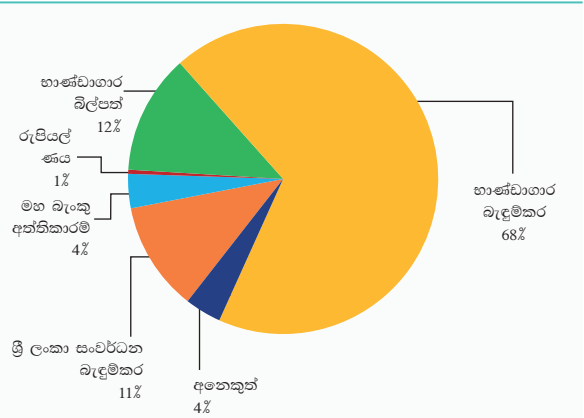
දේශීය බැංකු අංශයෙන් ලබා ගත් මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 2,328.5 දක්වා වැඩි වූ නමුත් මහ බැංකුවෙන් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 415.0 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 209.4 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. ඒ අනුව, සමස්ත දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස

බැංකු අංශයෙන් ලබා ගත් ණය 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 39.6 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 41.6 දක්වා වැඩි විය. 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 321.5 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ලබා ගත් ණය ආපසු ගෙවීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවෙන් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය අඩු විය. කෙසේ වුවද, වසර තුළදී මහ බැංකු තාවකාලික අන්තිකාරම් මගින් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 199.8 දක්වා වැඩි විය. 2017 වසරේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කළ ඉහළ ආයෝජන හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු මගින් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 2,119.1 දක්වා වැඩි විය. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකු සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 463.2 දක්වා වැඩි විය. 2017 වසරේදී සමස්ත දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බැංකු නොවන අංශයේ ණය පෙර වසරේ පැවති සියයට 60.4 සිට සියයට 58.4 දක්වා තවදුරටත් අඩු වූ නමුත් 2017 වසර අවසානය වන විට බැංකු නොවන අංශයෙන් ලබා ගත් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 3,265.9 ක් විය.

2017 වසර තුළදී විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර 2017 වසර අවසානය වන විට නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 702.1 ක් ලෙස වාර්තා විය. 2017 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 637.9 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 4.17) දක්වා වැඩි වූ අතර 2017 වසර අවසානය වන විට අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය

6.8 රූප සටහන

මධ්‍යම රජයේ නොපිය වූ දේශීය ණය සංයුතිය - 2017

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
 ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික
 කටයුතු අමාත්‍යාංශය
 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

රුපියල් බිලියන 64.2 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 420) දක්වා වැඩි විය. මේ අතර, රුපියල්වලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 4,892.3 දක්වා වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 153.0 කින් වැඩි විය.

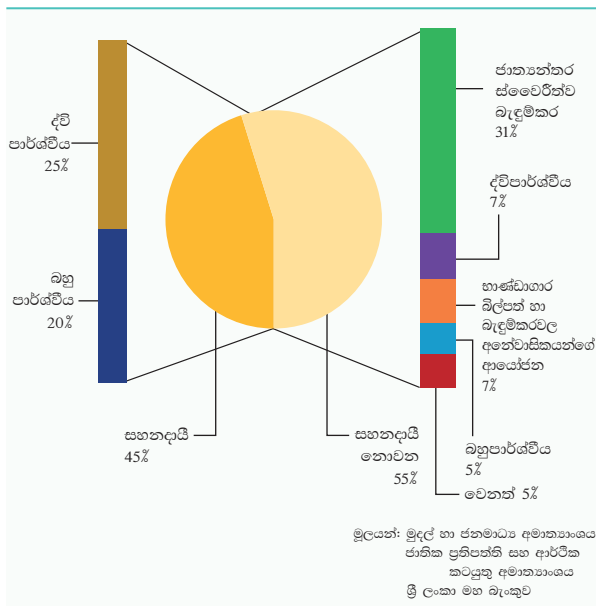
විදේශීය මූල්‍ය මගින් ණය ගැනීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2017 වසර තුළදී මධ්‍යම රජයේ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය තවදුරටත් වැඩි විය. නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 4,045.8 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 4,718.6 දක්වා වැඩි විය. අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා විශේෂයෙන්ම සහනදායී නොවන ණය වැනි විදේශීය මූල්‍ය වැඩි වශයෙන් භාවිත කිරීම විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2017 වසර තුළදී, ප්‍රධාන වශයෙන් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5), විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0) සහ විදේශීය ආයෝජකයින් සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය (රුපියල් බිලියන 62.6) ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වාණිජ ණය ඇතුළු සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 2,588.1 දක්වා වැඩි විය. ඒ අනුව, සමස්ත විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේ පැවති සියයට 53.1 සිට සියයට 54.8 දක්වා වැඩි විය. මේ අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සම්බන්ධ නොපියවූ

ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,475.0 (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 9.65) දක්වා වැඩි විය.

ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් 2017 වසර අවසානය වන විට සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 225.2 කින් වැඩි විය. වසර තුළදී එ.ජ. ඩොලර්, ජපන් යෙන්, ඉන්දීය රුපියල්, වි.ගැ.හි, ස්ටර්ලින් පවුම් සහ යුරෝවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල පිළිවෙලින් සියයට 2.0 කින්, සියයට 5.1 කින්, සියයට 7.5 කින්, සියයට 7.5 කින්, සියයට 10.5 කින් සහ සියයට 13.5 කින් අවප්‍රමාණය විය. 2017 වසර අගදී රජයේ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය එ.ජ ඩොලර් (සියයට 56.2), වි.ගැ.හි. (සියයට 17.6), ජපන් යෙන් (සියයට 10.9), යුරෝ (සියයට 4.4) සහ අනෙකුත් ව්‍යවහාර මුදල්වලින් (සියයට 10.9) සමන්විත විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා රුපියල ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 211.9 කින් වැඩි වූ අතර එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම නිසා විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය (ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර හා අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවලින් ලබා ගත් ණය) රුපියල් බිලියන 13.4 කින් වැඩි විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීම නිසා රජයේ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් අගය වැඩි වන නමුත් එවැනි විදේශ විනිමය අවප්‍රමාණයක් නිසා විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කරන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි විදේශ විනිමය අගය නොවෙනස්ව පවතිනු ඇත. රජයට ගලා එන විදේශ විනිමය භාවිත කිරීමෙන් විදේශ මුදලින් වටිනාකම

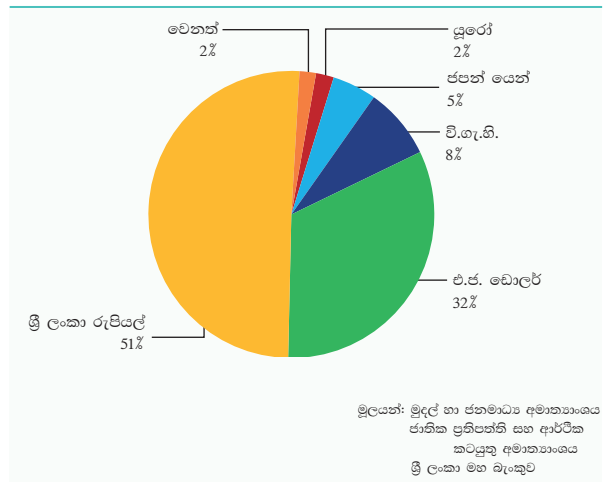
6.9 රජය සටහන

මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ විදේශීය ණය සංයුතිය - 2017

6.10 රජය සටහන

ව්‍යවහාර මුදල් වර්ගය අනුව මධ්‍යම රජයේ සමස්ත නොපියවූ ණය සංයුතිය - 2017

තක්සේරු කළ මෙම ණය ප්‍රමාණයට අදාළ ණය සේවාකරණය සිදු කරන බැවින් ණය ප්‍රමාණයෙහි රුපියලේ අගය වැඩි වීමේ බලපෑම නිශේධනය වේ. එම නිසා, රුපියලේ අවප්‍රමාණය හෝ අධිප්‍රමාණය හේතු කොට ගෙන ණය ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් වටිනාකමින් සිදු වන වෙනස, රජය සඳහා ශුද්ධ වශයෙන් අතිරේක මූර්ත පිරිවැයක් හෝ මූර්ත ඉතිරියක් ලෙස සැලකිය නොහැකි ය.

මධ්‍යම රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

පොලී ගෙවීම් සහ ණය ආපසු ගෙවීම් වැඩි වීම හේතුවෙන් සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වල නාමික අගය 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 1,352.4 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1,603.0 දක්වා සියයට 18.5 කින් වැඩි විය. වසර තුළදී, දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 1,213.5 දක්වා සියයට 14.8 කින් වැඩි වූ අතර විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 389.6 දක්වා සියයට 31.7 කින් වැඩි විය. 2017 වසරේදී සමස්ත ණය ආපසු ගෙවීම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 867.5 දක්වා සියයට 17 කින් වැඩි වූ අතර ප්‍රධාන වශයෙන්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලට අදාළව ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 355.9 දක්වා සියයට 44.9 කින් වැඩි වීම මෙන්ම විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 224.5 දක්වා සියයට 32.8 කින් වැඩි වීම මෙයට හේතු විය. මේ අතර, 2017 වසරේ සමස්ත පොලී ගෙවීම් පෙර වසරට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 735.6 දක්වා සියයට 20.4 කින් වැඩි විය. 2017 වසරේදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලට අදාළ පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 438.2 දක්වා සියයට 22.8 කින් වැඩි වූ අතර එය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය

6.7 සංඛ්‍යා සටහන
මධ්‍යම රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

ශීර්ෂය	2014	2015	2016	2017 (අ)
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	1,076,257	1,317,791	1,352,443	1,603,049
දේශීය	777,488	918,112	1,056,624	1,213,498
විදේශීය	298,769	399,679	295,820	389,551
ණය ආපසු ගෙවීම්	632,662	808,117	741,549	867,484
දේශීය	449,554	523,824	572,442	642,875
විදේශීය	183,109	284,293	169,107	224,609
පොලී ගෙවීම්	443,595	509,674	610,895	735,566
දේශීය	327,934	394,289	484,182	570,623
කෙටිකාලීන	78,811	57,728	78,787	81,275
මැදි හා දිගුකාලීන	249,123	336,561	405,394	489,348
විදේශීය	115,660	115,386	126,713	164,942

(අ) තාවකාලික මූලයන්: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පොලී ගෙවීම් වැඩි වීමට හේතු විය. 2017 වසරේ මැද භාගය වනතුරු වෙළඳපොළෙහි පැවති ඉහළ පොලී අනුපාතික එම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. විදේශීය වාණිජ ණය ගැනීම් මත පොලී ගෙවීම් වැඩි වීම හේතුවෙන් 2016 වසරට සාපේක්ෂව 2017 වසරේදී

6.8 සංඛ්‍යා සටහන
මධ්‍යම රජයේ ණය දර්ශක

දර්ශකය	2014	2015 (අ)	2016 (අ)	2017 (අ)
මධ්‍යම රජයේ ණය/ද.දේ.නි.	71.3	77.7	78.8	77.6
දේශීය ණය/ද.දේ.නි.	41.3	45.3	44.9	42.1
විදේශීය ණය/ද.දේ.නි.	30.0	32.4	34.0	35.5
මුළු විදේශීය ණය/අපනයන (අ)	142.5	154.0	159.3	161.9
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ද.දේ.නි	10.4	12.0	11.4	12.1
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (අ)	90.0	90.6	80.2	87.5
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (අ)	65.1	63.1	62.7	66.3
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඉ)	44.3	42.5	44.0	46.6
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඉ)	32.0	29.6	34.4	35.3
විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/අපනයන (අ)	13.7	17.4	11.6	13.4
මුළු ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	4.2	4.7	5.1	5.5
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.	3.2	3.6	4.1	4.3
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/ රජයේ පුනරාවර්තන වියදම්	24.8	23.2	27.5	29.6
විදේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/අපනයන (අ)	5.0	5.0	5.0	5.7

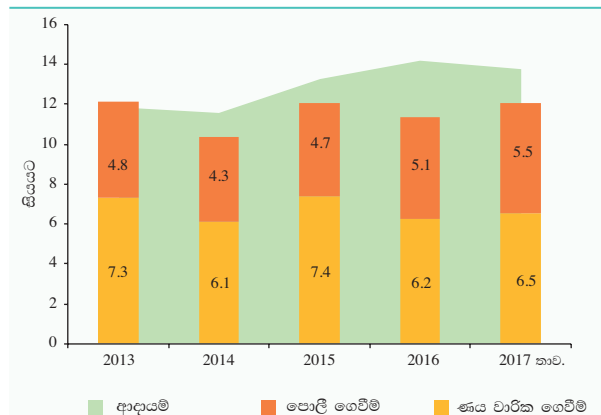
මූලයන්: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2015 සහ 2016 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

(ආ) තාවකාලික (ඇ) භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන (ඈ) රජයේ ආදායම ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව (ඉ) ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත්ව රජයේ වියදම

6.11 රූප සටහන

මධ්‍යම රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

මූලයන්: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විදේශීය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 164.0 දක්වා සියයට 29.6 (රුපියල් බිලියන 37.4) කින් වැඩි විය.

ණය සේවාකරණයෙහි වැඩි වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් 2017 වසරේදී ප්‍රධාන ණය සේවාකරණ දර්ශකයන්හි දුර්වල කාර්යසාධනයක් දක්නට ලැබුණි. සමස්ත ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 11.4 සිට සියයට 12.1 දක්වා වැඩි විය. 2017 වසරේදී දේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.8 ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවති අතර විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 1.4 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.7 දක්වා වැඩි විය. සමස්ත පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 5.1 සිට 2017 වසරේදී සියයට 5.5 දක්වා වැඩි විය. දේශීය ණය මත සිදු කළ පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 4.1 සිට 2017 වසරේ සියයට 4.3 දක්වා වැඩි වූ අතර, විදේශීය ණය මත සිදු කළ පොලී ගෙවීම් 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 1.1 සිට සියයට 1.2 දක්වා වැඩි විය. තවද, රජයේ මුළු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2016 වසරේ පැවති සියයට 80.2 සිට 2017 වසරේදී සියයට 87.5 දක්වා වැඩි විය.

ප්‍රධාන මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල නොපියවූ ණය

දේශීය බැංකු අංශය සතු නොපියවූ ණය හා ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ විදේශීය ණය ඇතුළත් ප්‍රධාන මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය⁴ 2017 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අඩු විය. ඒ අනුව, ප්‍රධාන මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 6.9 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 6.4 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වුවද, නාමික වශයෙන්, මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති රුපියල් බිලියන 827.4 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 844.6 දක්වා වැඩි විය. මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතන විසින් දේශීය වාණිජ බැංකුවලට පියවීමට ඇති දේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 495.1 සිට රුපියල් බිලියන 514.4 දක්වා වැඩි වූ අතර එය ප්‍රධාන මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 60.9 ක් විය. මේ අතර, ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ

⁴ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියේ හම්බන්තොට වරායට අදාළ නොපියවූ ණය මෙයට ඇතුළත් වේ.

6.9 සංඛ්‍යා සටහන
මූල්‍ය නොවන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතනවල නොපියවූ ණය
(වසර අවසානයට)

ආයතනය	2014	2015	2016	2017 (අ)
රුපියල් මිලියන				
දේශීය ණය (ආ)	446,047	522,966	495,114	514,360
ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	47,384	35,812	30,875	27,057
ලංකා පොහොර සංස්ථාව	30,593	23,833	27,861	22,634
ලංකා බන්දුර තෙල් නීතිගත සංස්ථාව	245,618	264,471	192,601	177,058
කොළඹ වාණිජ පොහොර සමාගම	13,342	10,208	13,655	11,177
ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය	4,777	4,739	4,134	3,264
වී අලෙවි මණ්ඩලය	5,574	13,772	13,926	11,534
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	58,325	74,912	81,792	100,745
ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය	9,055	33,040	49,696	57,405
ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය	11,801	14,642	12,356	14,622
අනෙකුත් ආයතන	19,578	47,537	68,217	88,865
විදේශීය ණය (ඇ)	308,673	338,064	332,305	330,221
ගුවන් තොටුපල හා ගුවන් සේවා (ලංකා) සමාගම	25,909	26,284	23,791	23,955
ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	160,195	173,874	166,613	155,535
ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය	122,568	137,906	141,901	150,730
මූල්‍ය නොවන රාජ්‍ය ආයතනවල මුළු ණය	754,720	861,030	827,419	844,581
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (ඈ)				
දේශීය ණය	4.3	4.8	4.2	3.9
විදේශීය ණය	3.0	3.1	2.8	2.5
මුළු ණය	7.3	7.9	6.9	6.4

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) තාවකාලික
- (ආ) වාණිජ බැංකු වලට නොපියවූ ණය
- (ඇ) විදේශ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ නොපියවූ ණය ඇතුළත් වේ.
- (ඈ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018.03.20 දින නිකුත් කරන ලද 2015 සහ 2016 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

විදේශීය ණය රුපියල් බිලියන 330.2 දක්වා වැඩි විය. මූල්‍ය නොවන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතනවල සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙන් ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයට පැවති සියයට 40.2 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 39.1 දක්වා අඩු විය.

6.5 උප රාජ්‍ය ආයතනවල අයවැය කටයුතු

උප රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය විසින් 2017 වසර තුළදී උප රාජ්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය මාර්ගෝපදේශ සැපයීමේදී සුවිශේෂී වූ කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ උප රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය පළාත් සභා 9 කින් සහ පළාත්

පාලන ආයතන 341 කින් සමන්විත වේ. 2017 වසර අවසානය වන විට පළාත් පාලන පද්ධතිය මහ නගර සභා 22 කින් ද, නගර සභා 43 කින් ද, ප්‍රාදේශීය සභා 276 කින් ද සමන්විත විය. උප රාජ්‍ය ආයතන මට්ටමේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සහ ආයෝජන පහසුකම් සැලසීම තුළින් තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය විසින් උප රාජ්‍ය ආයතන සමඟ සමීපව කටයුතු කරන ලදී.

ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම සඳහා උප රාජ්‍ය ආයතන මට්ටමින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. සෞඛ්‍ය පහසුකම්, පුස්තකාල පහසුකම් සහ දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන වැනි සමාජ සේවා ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව 2017 වසරේදී ද පළාත් පාලන ආයතන වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (පුර නැගුම් වැඩසටහන) අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර ඒ යටතේ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ප්‍රාදේශීය සභා මාර්ග වැඩිදියුණු කිරීමද සිදු කරන ලදී. එසේම, ප්‍රාදේශීය සභා මගින් සපයන සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ඒවායෙහි කාර්යයන් ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. අධ්‍යාපනික පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා, දැනුම් කේන්ද්‍රයෙහි පදනම ලෙස පාසැල් අධ්‍යාපන පද්ධතිය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ වැඩසටහන සහ පුස්තකාල සංවර්ධන වැඩසටහන වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. බෝ වන සහ බෝ නොවන රෝග පාලනය කිරීමේ සහ පිටුදැකීමේ අරමුණින් යුතුව සෞඛ්‍ය අංශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියද වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර එමගින් මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කරන ලදී. මීට අමතරව, මහ කොළඹ ජල හා අපජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය, ප්‍රාදේශීය සභා ශක්තිමත් කිරීමේ වැඩසටහන, යාපනය-කිලිනොච්චි ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය, ග්‍රාමීය පාලම් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, පළාත් පාලන ආයතන සඳහා කසල එකතු කිරීමේ කම්පැක්ටර් රථ සැපයීමේ ව්‍යාපෘතිය, අඩු පහසුකම් සහිත නැගී එන ප්‍රදේශවල ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ ග්‍රාමීය මාර්ග කිලෝමීටර් 1,000 ක් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියද වසර තුළදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. උතුරු නැගෙනහිර පළාත් පාලන ආයතන හා සේවා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, උතුරු පළාත් මාර්ග සම්බන්ධතා ව්‍යාපෘතිය, ඉරණමඩු වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ දොරින් දොරට - ගමින් ගමට වැඩසටහන ඇතුළුව උප රාජ්‍ය ආයතන මට්ටමේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් වසර තුළදී නිම කරන ලදී. තවද, සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක් නිර්මාණය කරන අතරම, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා 2017

වසරේදී ජාතික සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ, ගෘහාශ්‍රිත කොම්පෝස්ට්කරණය සහ අපද්‍රව්‍ය වෙන් කර තබා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කළ අතර කොම්පෝස්ට් අංගන සහ අපද්‍රව්‍ය එකතු කරනු ලබන මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමටද කටයුතු කරන ලදී.

තුලිත ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව, 2018 වසරේදී ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් වසර තුළදී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් නිර්දේශ කරන ලදී. ඒ අනුව, තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ඵලදායී බව ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ජාතික සහ උප ජාතික මට්ටමේදී සැලසුම්කරණය සහ අධීක්ෂණය සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරුවලින් සමන්විත කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට කොමිෂන් සභාව නිර්දේශ කරන ලදී. තවද, ඵලදායී ලෙස අරමුදල් උපයෝජනය කිරීමට සහ ආයෝජනවල විනිවිදභාවය හා වගවීම පවත්වා ගැනීම සඳහා විමධ්‍යගත විෂයයන් යටතට ගැනෙන අංශ සංවර්ධනය සඳහා වෙන් කරනු ලබන ප්‍රතිපාදන පළාත් සභා හරහා ලබා දීමට කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරන ලදී. එසේම, පෞද්ගලික පාසල්, පෞද්ගලික උපකාරක පංති, දේශීය හා විදේශීය උසස් අධ්‍යාපන ආයතන, සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන් සහ වෘත්තීය සේවා සපයන්නන් වැනි මෙතෙක් භාවිතා නොකරන ලද ආදායම් මූලාශ්‍ර මගින් බදු අය කර ගැනීම තුළින් පළාත් ආදායම් ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමටද, කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.0 ට අඩු ආදායමක් උපයනු ලබන ව්‍යාපාරවලින් ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බදු අය කර ගැනීම සඳහා පළාත් සභාවලට අවසර ලබා දීමටද නිර්දේශ කර ඇත. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ආයෝජනය කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන පෞද්ගලික ආයෝජකයින් සඳහා පොලී සහනාධාර, බදු විරාම, සහනදායී බදු අනුපාතික සහ ණය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් දිරිගැන්වීමේ දීමනා හඳුන්වා දීමටද කොමිෂන් සභාව විසින් නිර්දේශ කරන ලදී. මෙමගින්, ප්‍රමුඛතාව ලබා දිය යුතු අනෙකුත් අංශවල ආයෝජනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන තුළ වැඩි අවකාශයක් නිර්මාණය කෙරෙයි. මීට අමතරව, පළාත් ආදායම් එක්රැස් කිරීමේ දිරිගැන්වීම සඳහා විමධ්‍යගත ආදායම් රැස්කර ගන්නා ප්‍රමාණයේ වැඩි වීම මත පදනම් වූ ආදායම් කාර්යසාධන ප්‍රදානයක් හඳුන්වා දීමට යෝජනාවක්ද ඉදිරිපත් කරන ලදී.

පළාත් සභාවල අයවැය කටයුතු

පළාත් සභාවල බදු ආදායම නාමික වශයෙන් 2017 වසරේදී ද අඛණ්ඩව ඉහළ ගියද, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම 2016 වසරේදී පැවති මට්ටමේම නොවෙනස්ව පැවතුණි. ජාතිය

ගොඩනැගීමේ බදු ආදායමෙන් මධ්‍යම රජය විසින් සිදු කරන පැවරුම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පළාත් සභාවල සමස්ත ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 79.6 සිට 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 85.2 දක්වා සියයට 7.0 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත ආදායම 2016 වසරේ පැවති සියයට 0.7 සිට 2017 වසරේදී සියයට 0.6 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 76.6 දක්වා සියයට 8.0 කින් ඉහළ ගිය අතර, බදු නොවන ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 8.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 8.6 දක්වා සියයට 1.0 කින් අඩු විය. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායමෙන් මධ්‍යම රජය විසින් සිදු කරන පැවරුම් රුපියල් බිලියන 32.3 දක්වා සියයට 27.4 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය 2017 වසරේදී පළාත් සභාවල මුළු බදු ආදායම සඳහා ඉහළම දායකත්වයක් දක්වන ලද අයිතමය බවට පත් විය. ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ඇතැම් භාණ්ඩ හා සේවා මත ලබා දී තිබූ බදු නිදහස් කිරීම් 2016 නොවැම්බර් සහ 2017 අගෝස්තු සිට ඉවත් කිරීම සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ගෙවීම සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතු සීමාව 2016 නොවැම්බර් මාසයේ සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.75 සිට කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3.0 දක්වා අඩු කිරීමයි. කෙසේ වෙතත්, පැවරුම් ඔප්පු මගින් ලද මුද්දර බදු ආදායමේ අඩු වීම නිරූපණය කෙරෙමින් මුද්දර බදු ආදායම 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 32.5 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 31.5 දක්වා සියයට 3.3 කින් අඩු විය. ලියාපදිංචි ගාස්තු ආදායම 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 10.9 දක්වා සියයට 5.9 කින් ඉහළ ගියේය. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු

ආදායමෙන් මධ්‍යම රජය විසින් සිදු කරන පැවරුම් සහ මුද්දර බදු ආදායම පළාත් සභාවල සමස්ත බදු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් සියයට 42.1 ක් සහ සියයට 41.1 ක් විය. මුළු ආදායමට බස්නාහිර පළාත් සභාවෙන් සිදු කළ දායකත්වය 2016 වසරේ පැවති සියයට 51.8 සිට 2017 වසරේදී සියයට 51.9 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. බස්නාහිර පළාත් සභාවට පසුව දකුණු සහ වයඹ පළාත් සභා පිළිවෙලින් පළාත් සභාවල ආදායමට සියයට 9.5 ක් සහ සියයට 9.4 ක් බැගින් දායක විය. මේ අතර, 2017 වසර තුළදී සබරගමු පළාතෙන් ලද ආදායම සමස්ත ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 5.3 සිට සියයට 4.4 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

2017 වසරේදී පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් නාමික වශයෙන් මෙන්ම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙසද සුළු වශයෙන් අඩු විය. ඒ අනුව, පුනරාවර්තන වියදම් නාමික වශයෙන් 2016 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 237.7 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 236.6 දක්වා සියයට 0.5 කින් අඩු වූ අතර ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙසද 2016 වසරේ පැවති සියයට 2.0 සිට 2017 වසරේදී සියයට 1.8 දක්වා අඩු විය. වැටුප් හා වේතන හැර, නඩත්තු සහ ප්‍රවාහන වියදම් ඇතුළු සියලුම ප්‍රධාන වියදම්වල අඩු වීම, පුනරාවර්තන වියදම්වල මෙම අඩු වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. වැටුප් සහ වේතන රුපියල් බිලියන 187.0 දක්වා සියයට 2.5 කින් වැඩි වූ අතර එය පළාත් සභාවන්හි සමස්ත පුනරාවර්තන වියදමින් සියයට 79.1 ක් සඳහා දායක වෙමින් පුනරාවර්තන වියදමිහි විශාලතම තනි අයිතමය බවට පත් විය. පළාත් සභාවල වැටුප් සහ වේතනවලින් සියයට 90 ක් පමණ අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය අංශ සඳහා දරන ලදී. කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය සැලකූ විට, සමාජ සේවා සඳහා වන පුනරාවර්තන වියදම් රුපියල් බිලියන 214.5 දක්වා සියයට 1.4 කින් ඉහළ ගිය අතර පළාත් පරිපාලන කටයුතු සහ ආර්ථික සේවා සඳහා වන පුනරාවර්තන වියදම් පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 18.1 සහ රුපියල් බිලියන 4.0 දක්වා සියයට 15.4 කින් සහ සියයට 14.4 කින් අඩු විය. මුළු පුනරාවර්තන වියදමින් සියයට 21.3 කට, සියයට 12.5 කට සහ සියයට 11.8 කට දායක වෙමින් පිළිවෙලින් බස්නාහිර පළාත් සභාව, මධ්‍යම පළාත් සභාව සහ වයඹ පළාත් සභාව විශාලතම වියදම් දරන පළාත් සභා තුන බවට පත් විය.

ප්‍රාග්ධන වියදම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2016 වසරේ පැවති සියයට 0.3 සිට 2017 වසරේදී සියයට 0.4 දක්වා වැඩි වූ අතර නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 49.5 දක්වා සියයට 28.5 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා 2016 වසරේ දරන ලද

6.10 සංඛ්‍යා සටහන
පළාත් සභාවල අයවැය තත්ත්වය

ශීර්ෂය	රුපියල් මිලියන			
	2014	2015	2016 (අ)	2017 (ආ)
මුළු ආදායම	59,133	67,972	79,595	85,172
බදු ආදායම	52,569	61,476	70,942	76,607
බදු නොවන ආදායම	6,564	6,496	8,653	8,565
මුළු වියදම	216,824	269,586	276,147	286,031
පුනරාවර්තන වියදම්	172,131	222,223	237,664	236,575
එයින් වැටුප් හා වේතන	131,162	171,871	182,497	187,018
ප්‍රාග්ධන වියදම්	44,693	47,363	38,483	49,457
මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්	157,691	201,614	196,552	200,860
සාමූහික ප්‍රදාන	126,144	167,551	169,106	166,348
උපමාන පාදක ප්‍රදාන	3,392	3,753	3,035	3,236
පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	8,343	13,345	12,177	20,250
විශේෂ යෝජනා ක්‍රම				
සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන	19,812	16,965	12,234	11,025

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය
(ආ) තාවකාලික පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය

රුපියල් බිලියන 12.2 සිට 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 20.3 දක්වා සියයට 66.3 කින් ඉහළ යෑමයි. ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සහ විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රාග්ධන වියදම් දැරීම වසර තුළදී අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, පළාත් පාලන ආයතනවලට සිදු කරන ප්‍රාග්ධන පැවරුම් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 2.3 දක්වා සියයට 28.1 කින් ඉහළ ගියේය.

සාමූහික ප්‍රදාන, උපමාන පාදක ප්‍රදාන, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සහ විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන මගින් 2017 වසරේදී මධ්‍යම රජය මගින් සිදු කළ පැවරුම් රුපියල් බිලියන 200.9 දක්වා සියයට 2.2 කින් ඉහළ ගියේය. මධ්‍යම රජයේ පැවරුම්වල ප්‍රධාන

අයිතමය වන, පළාත් සභාවල පුනරාවර්තන වියදම් වැඩසටහන්වල ඇති සම්පත් පරතරය පියවීම සඳහා යොදා ගන්නා, සාමූහික ප්‍රදාන රුපියල් බිලියන 166.3 ක් වූ අතර එය මුළු පැවරුම්වලින් සියයට 82.8 ක් විය. විශේෂ ව්‍යාපෘති, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ උපමාන පාදක ප්‍රදාන යටතේ වන පැවරුම් පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 11.0 ක්, රුපියල් බිලියන 20.3 ක් සහ රුපියල් බිලියන 3.2 ක් විය. වසර තුළදී පළාත් සභාවල වියදමින් සියයට 70.2 ක් මූල්‍යනය කරන ලද්දේ මධ්‍යම රජයේ පැවරුම් මගින් වන අතර, පළාත් සභාවල ආදායම් රැස්කිරීම් ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් ප්‍රයත්නයන් දැරීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය දිශානතීන්හි අවශ්‍යතාව එමගින් අවධාරණය කෙරේ.

